

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ČASOVÝ SNÍMEK SPORTOVNÍHO KOMENTÁTORA

Diplomová práce

(magisterská)

Autor: Bc. Martin Kasparides, učitelství pro střední školy,

Tělesná výchova a sport

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Němčík

Olomouc 2016

Jméno a příjmení autora: Bc. Martin Kasparides

Název diplomové práce: Časový snímek sportovního komentátora

Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Pavel Němčík

Rok obhajoby diplomové práce: 2016

Abstrakt: Cílem této magisterské diplomové práce byla determinace denních aktivit u sportovních komentátorů. Práce obsahuje základní aspekty časového snímku, který coby sociologický nástroj plnil stěžejní roli v této práci. Zmíněna jsou také specifika sportovního komentování a pravidla tohoto žurnalistického oboru včetně životního stylu komentátorů sportovních utkání. Výzkumná část práce se věnuje kvalitativní analýze denního harmonogramu a činností 21 oslovených sportovních komentátorů během pracovních i víkendových dnů. Výsledné hodnoty obou dnů byly následně porovnány mezi sebou i s výsledky obecné populace, což odhalilo specifika této sociální skupiny.

Klíčová slova: časový snímek, komentování, sport, sportovní komentátor, životní styl

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Bc. Martin Kasparides

Title of the master thesis: Sportscaster's time sampling

Department: Department of Social Sciences in Kinanthropology

Supervisor: Mgr. Pavel Němčík

The year of presentation: 2016

Abstract: The aim of study was determining the schedule of play-by-play announcers in terms of their daily activity. The master's thesis defines a history and fundamental aspects of a time-sampling diary, which is specific sociological tool applied to serving a major role in the thesis. The study also contains the specifics and rules of a sport commentary including a sportscaster's. The research was focused on 21 sportscasters and their daily doings during their working days as well as their weekend days. The results were compared with each other and with general population. The specificity of sportscasters have been revealed.

Keywords: time-sampling diary, commenting, sport, play-by-play announcer/sportscaster, lifestyle

I agree the thesis paper to be lent within the library services.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Pavla Němčíka, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. listopadu 2015

.....

Děkuji kolegům z televizní stanice za jejich laskavost a ochotu podílet se na sběru dat pro výzkumnou část této práce. Dále děkuji vedoucímu práce Mgr. Pavlu Němčíkovi i konzultantce Mgr. Tereze Vrbové, Ph.D. za jejich pomoc, cenné rady a připomínky.

OBSAH

1	ÚVOD.....	8
2	SYNTÉZA POZNATKŮ.....	9
2.1	Časový snímek	9
2.1.1	Historie a vznik časového snímku jako sociologického nástroje	9
2.1.2	Moderní pohled a odborná kritika	11
2.1.3	Základní pravidla a varianty časového snímku.....	13
2.2	Komentování.....	14
2.2.1	Historie a vývoj sportovního komentování - rozhlasové vysílání	14
2.2.2	Historie a vývoj sportovního komentování - televizní vysílání	18
2.2.3	Základní fakta kvalitního komentování	20
2.2.4	Sportovní komentář živého přenosu a jeho předpoklady.....	22
2.2.5	Sportovní komentátor jako kulturní nástroj	24
2.2.6	Komentování jako profese a uplatnění na trhu	25
2.2.7	Diplomové práce na téma sportovního zpravodajství a komentování.....	25
2.3	Problematika genderu ve sportovních médiích	26
2.3.1	Genderové distinkce v komentářích hlasatelů	27
2.4	Životní styl sportovních komentátorů	29
3	CÍLE A HYPOTÉZY.....	31
3.1	Hlavní cíl.....	31
3.2	Dílčí cíle	31
3.3	Hypotézy k časovému snímku pracovních dnů.....	31
3.4	Hypotézy k časovému snímku víkendových dnů.....	31
3.5	Hypotézy celkově.....	31
3.6	Zdůvodnění hypotéz.....	32
4	METODIKA	34

4.1	Charakteristika a popis výzkumného souboru	34
4.2	Metoda výzkumu – časový snímek dne	35
4.3	Pilotní studie.....	36
4.4	Statistické zpracování dat.....	36
5	VÝSLEDKY	38
5.1	Časový snímek pracovního dne	38
5.2	Časový snímek víkendového dne.....	40
5.3	Časový snímek obecně.....	42
5.4	Srovnání s průměrnými nálezy mužské populace	44
6	ZÁVĚRY	47
7	SOUHRN	49
8	SUMMARY	50
9	REFERENČNÍ SEZNAM	51
10	SEZNAM PŘÍLOH.....	57

1 ÚVOD

Charakter člověka se odhaluje při řeči.

Menandros

Jedna z lidských dovedností, tedy řeč, prošla v průběhu ontogeneze mnoha změnami. Od pradávných zvuků té nejprimitivnější formy přes systematické dorozumívání až po sofistikované lingvistické frázování. V souvislosti s rozmachem techniky se navíc pro mluvené slovo otevřela zcela nová dimenze. Přenos informací prostřednictvím elektromagnetických vln rázem ulehčil zprostředkování událostí veškerého žánru a byl především velkým přínosem pro oblast zpravodajství. A právě sport, jako jeden z největších fenoménů současného světa, se každý den skrz televizní obrazovky vkrádá do našich životů. Neodmyslitelnou součástí těchto přenosů je také doprovodný popisný či rámcový komentář, který zpravidla poskytuje uznávání odborníci a bez kterého už si žádný fanoušek nedokáže sportovní utkání představit.

Téma této práce jsem zvolil s ohledem na skutečnost, že již sám profesně působím ve sportovní redakci jedné televizní společnosti, kde mimo jiné vykonávám i profesi sportovního komentátora basketbalových přenosů. A právě zájem o zjištění náplně každodenních životů této sociální skupiny mě přivedl k vizi o sepsání výzkumu z dané oblasti.

Práce je zaměřena na analýzu denních činností u sportovních komentátorů, jak už samotný název napovídá. Záměr autora spočívá v seznámení s klíčovými kompetencemi těchto hlasatelů, ideálním přístupem k jejich profesi a také genderovými rozdíly v oblasti sportovního komentování a sportovních médií jako takových. Tato odborná studie současně pojednává o historii a současnosti specifického sociologického nástroje, totiž časového snímku dne. Pomocí této techniky se pokusím o sběr a zpracování dat, jež detailně reflektují harmonogram denních aktivit v konkrétních časových intervalech. Výsledné hodnoty by měly odhalit nejen obraz dne, ale současně také procentuální zastoupení všech činností s jejich odlišnou číselnou převahou. Respondenti, které jsem pro účely tohoto výzkumu oslovil, jsou dlouholetí profesionální komentátoři a v některých případech také sportovní trenéři napříč širokým sportovním spektrem, pro které se zaměstnání na komentátorských stanovištích stalo koníčkem i živobytím.

2 SYNTÉZA POZNATKŮ

2.1 Časový snímek

Formu sběru informací reprezentuje velké množství nástrojů. Empirická šetření totiž mohou být založena na využití dotazníků, anket, pozorování či rozhovorů (interview), z nichž všechny varianty spadají do kategorie často používaných. Kromě nich existují i jiné, značně náročnější a specifické metody. Podle Čihovského (2006) jsou to sociometrický test a právě časový snímek dne.

2.1.1 Historie a vznik časového snímku jako sociologického nástroje

Tím, kdo se poprvé v historii lidstva pokusil o použití časového snímku, je podle Morgana (1986) Frederick Winslow Taylor. Ten byl údajně natolik zaujatý smyslem pro perfekcionismus, že ho své okolí téměř nedokázalo vystát. Snažil se totiž vylepšit téměř vše, s čím přišel do styku.

Každý bod ve vykonané práci konkrétního zaměstnance je potřeba podrobit důkladné kontrole. Ta neoptimálnější metoda práce následně nahradí staré principy a umožní zase o další kousek zlepšit pracovní výsledky. Jedině důkladným a pečlivým přístupem lze vylepšit celý systém a přispět tak k rozvoji společnosti (Taylor, 1911, 46).

Tento americký inovátor nejprve pracoval jako řadový technický dělník, aby se ve 28 letech stal hlavním inženýrem významné ocelářské společnosti. Zaměřil se na zlepšení efektivity a činnosti dělníků ve výrobě. Zjistil, že výsledky mezi pracovníky vykazují nemalé rozdíly. Dělníci s nízkou pracovní morálkou dělají během své práce mnoho zbytečných úkonů a specializace na konkrétní část úkolu má za následek rapidní zvýšení výkonnosti. Morgan (1986) zmiňuje, že Taylor svým měřením a sledováním hledal ideální způsob pracování a aktivity zaměstnanců chtěl zracionalizovat.

Bělohávek (1994) uvádí, že Taylorova výzkumná metoda byla nazvaná jako Časové a pohybové studie, přičemž jeho vědecké řízení práce spočívalo v následujících šesti bodech:

1. Určení jediného nejlepšího způsobu vykonávání práce pomocí časových a pohybových studií.
2. Vědecký výběr pracovníků podle pracovní kapacity, svalové síly a odolnosti vůči únavě.
3. Výcvik pracovníků, ve kterém se lidé učí správnému způsobu vykonávání činnosti.
4. Sledování práce dělníků, zda správně dodržují pracovní postup a dosahují očekávaných výsledků.
5. Určení úkolové mzdy, která by měla pracovníky motivovat k vyšším výkonům (v Taylorově době byly mzdy takřka výhradně hodinové).
6. Přesunutí veškeré odpovědnosti za práci z dělníků na manažery. „Neočekává se od vás, že budete myslet. Za myšlení jsou tady placeni jiní,“ říkal dělníkům (Bělohlávek, 1994, 34).

Úspěch tohoto průkopnického sociologického nástroje podtrhuje skutečnost, že výsledkem aplikování systému Fredericka Taylora byl téměř vždy extrémní nárůst produktivity práce. Faktem ovšem zůstává, že pečlivá a cyklicky opakující se jednotvárná práce nenašla u většiny lidí velké zalíbení. Vyčerpávající mechanizovaná činnost tak měla za následek odchody zaměstnanců a šéfům těchto firem nezbylo nic jiného, než navýšení nabízené mzdy (Bělohlávek, 1994).

Princip Taylorova vědeckého řízení se objevil i ve Fordových závodech a systém získal popularitu. Na začátku 20. století byl Taylor sněmovnou amerických reprezentantů ale nařčen z nepřátelství vůči dělníkům, a to především díky jeho tvrdému přístupu a striktnímu chování. Tato tvrzení rezolutně odmítal. Především z důvodu, že on sám řadovým dělníkem dlouhá léta byl. Trval navíc na přesvědčení, že jim ulehčil náročnou práci. V dnešním světě jsou prvky jeho schématu aplikovány především při tréninku profesionálních sportovců (Bělohlávek, 1994).

Především průzkum volného času začal s postupem času využívat nástroj časového snímku dne a na základě výsledných dat lze podle Švigové (1967) společnost rozčlenit na pět typů lidí, kteří naplní svého dne spadají do příslušné kategorie. Jedná se

o typ sociálně orientovaný, typ esteticky orientovaný, typ teoreticky orientovaný, typ konzumní orientace a typ sportovní orientace. A právě v poslední kategorii autorka uvádí, že jen nepatrné procento těch, kteří se sportem zabývají, sami provádějí pohybovou aktivitu. Dále zmiňuje, že tento typ čím dál více tvoří spíše děti a mládež. Čihovský (2006) tvrdí, že do této kategorie spadají samotní sportovci, ale i sportovní fanoušci a zmiňuje souvislost s homo ludens, neboli člověka s primárním zájmem o hru. V centru jejich pozornosti je sport, turistika a rekreace.

Také Sak (2000) se zmiňuje o kategoriích, které se dělí podle obrazu denní náplně. Jeden z pěti hlavních faktorů představuje faktor sportovní orientace. Aktivita je v tomto případě zastoupena sportováním jako takovým a návštěvou sportovních aktivit. Nositel tohoto faktoru je hravý a vyžaduje potřebu hry.

2.1.2 Moderní pohled a odborná kritika

Huang, Tung, Lo a Chou (2013) se zaměřili na studii a odbornou kritiku Taylorovy publikace a tvrdí, že většina zásad správného řízení sledovaného časovým snímkem přežila až do dnešního uspěchaného a moderního světa. A přestože budou v dlouhodobém horizontu s velkou jistotou nutné určité modifikace, „Taylorismus“, jak jeho celé myšlenky přezdívací, je stále vysoce efektivní a profitující složkou každé firmy.

Bedeian a Wren (2011) ve svém odborném článku při příležitosti oslav stoletého výročí od publikace Taylorovy myšlenky nešetří chválou. Na svůj žebříček 25 knih, které na poli managementu nejvíce ovlivnily svět, totiž zařadili dílo *The Principles of Scientific Management*, obsahující princip časového snímku, na první místo.

Je to nejvlivnější kniha na poli managementu, která kdy byla vydána. A přestože Taylor zůstává pro většinu tisku největším strašákem, základní principy jeho filozofie - pravidlo inteligence nad tradicí a osobními názory – jsou dnes stejně validní, jako byly v jeho době (Bedeian & Wren, 222, 2011).

Maqbool, Zakariya a Paracha (2011) tvrdí, že v každé firmě je potřeba eliminovat takové zaměstnance, kteří se neztotožňují s cíli konkrétní organizace. Stávají se údajně těžkým závažím, které táhne samotný celek ke dnu. Každý ze zaměstnanců se

tak v normálních podmínkách snaží pracovat co možná nejvíce efektivně za účelem toho, aby se vyhnul propuštění ze zaměstnání. A právě výzkumné techniky popsané Taylorem (1911) jsou podle nich tím správným nástrojem k zjištění míry efektivity konkrétních zaměstnanců.

Blake a Moseley (2010) hovoří o tom, že v dnešním světě by zaměstnanec s hodinkami určenými pro sledování jeho aktivity působil kuriózně až zastarale, ale systematické studie a analýzy vyvíjené pro eliminaci ztrátového času jsou prý velkou podstatou moderního světa.

Jednu z mála kontroverzních výjimek, se kterou kritici kategoricky nesouhlasí, tvoří pohled Fredericka Taylora na nevzdělané zaměstnance. Taylor (1911) tvrdí, že když šéf svému dělníkovi bez vzdělání přikáže, aby zvedl kus železa, dělník ho musí zvednout. Když mu řekne, aby si sedl a odpočinul, udělá to a odpustí si jakékoliv připomínky. V tehdejší době to sice bylo přijatelné, ale současný rozvinutý vyspělý svět by nic podobného neakceptoval.

Blake a Moseley (2010) vyzdvihují techniku časového snímku a zmiňují právě Taylorův princip této formy založený na použití hodinek. K maximalizaci zefektivnění pracovní činnosti totiž stačí zajistit, aby všichni zaměstnanci měli na rukách hodinky. Po sdělení konkrétního úkolu se následně všichni pustí do práce, při které jsou monitorováni jak hodinkami, tak přihlížejícím vedením. Každá z činností se přitom promítne na hodinkách všech pracovníků, takže je následně jednoduché odhalit nejpomalejší a nejrychlejší, resp. nejhorší a nejlepší kroky při vykonávání dané činnosti ze strany všech zaměstnanců.

Čihovský (2006) tvrdí, že časový snímek představuje vysoce obtížnou výzkumnou techniku, která zachycuje průběh činnosti člověka v jeho volném čase i pracovní době. Získání časového snímku skupiny je navíc mnohem složitější, než skupiny. V souvislosti s ním uvádí možnost využití kamery, která zachytí záznam aktivit, avšak na úkor narušení soukromí či odchodu mimo kamerou snímáný prostor.

Podle známého sociologa a publicisty Jandourka (2001) znamená časový snímek popis struktury činností z hlediska jejich rozložení v čase, který je získán buď pozorováním, nebo ze záznamů. Čas je možno třídit podle různých hledisek (čas práce, čas mimopracovní, čas volný) a s různou citlivostí (minuta až desítky minut). Pro tuto techniku sběru dat používá anglický překlad time picture.

2.1.3 Základní pravidla a varianty časového snímku

Maříková, Petrusek a Vodáková (1996) tvrdí, že časový snímek je časovým popisem činností a je založený na pozorování. Dále udávají, že starší literatura hovoří o synonymu tohoto pojmu – časovém rozpočtu. Zdrojem informací o struktuře činností je buď sebezpozorování, nebo pozorování jiné osoby, příp. její výpověď, fixovaná v deníku různé úpravy. Kromě obecných výzkumných otázek sociologické reprezentativity (validity a reliability) je potřeba pamatovat na řadu specifických problémů daných předmětem výzkumu.

Variabilními složkami časového snímku jsou podle Maříkové et al. (1996) zejména délka a situovanost období, ve kterém je výzkum prováděn. Zmiňují, že nejideálnější je pochopitelně celoroční šetření, všeobecně je však mnohem častěji zachycováno kratší období (např. den, několik dní, týden).

Dalšími důležitými kritérii jsou:

- 1) způsob kontaktu s respondentem
 - a) jednorázový
 - b) opakovaný
- 2) záznam
 - a) bez přípravy – tzv. včerejší interview
 - b) s přípravou a následnou kontrolou
- 3) deník
 - a) s volnou časovou osou (volné řádky)
 - b) s pevnou časovou osou (volná pole pro jednotlivé hodiny a jejich části)
 - c) u deníků s pevnou časovou osou rozlišujeme citlivost záznamové časové jednotky (minuta, dvě minuty, pět minut, deset minut)
 - d) půlhodinová přesnost bývá nepostačující
- 4) záznam souběhu několika činností (z nichž některé jsou vedeny jako primární a jiné jako sekundární)
- 5) ojediněle je zaznamenáváno i místo výkonu činností

- 6) ojediněle také záznam přítomnosti dalších osob
- 7) při výzkumu poslechovosti televize nebo rozhlasu je zaznamenávání souběhu několika činností žádoucí, v ostatních případech ovšem bývá zachycován nespolehlivě (Maříková et al., 1996, 1005).

Podobně jako Čihovský také Maříková et al. (1996) uznává náročnost této techniky ve srovnání s ostatními dotazovacími nástroji (větší požadavky na respondenta, tazatele, velký objem prvotních informací). Nejčastěji se tedy používá jedno až dvou denní záznam na základě předběžné přípravy za požití deníku s desetiminutovým časovým intervalem a náhodným určením záznamového dne.

2.2 Komentování

S postupným rozvojem techniky se snaha o přenášení informací z běžných událostí přesunula i do sportovní oblasti a možnost „virtuálního“ propojení se sportovními akcemi najednou vyžadovala energický doprovodný komentář včetně znalostí o daném sportovním odvětví. Začátky této profese jsou spojovány s detailním popisným komentářem, protože rozhlas neumožňoval divákovi nabídnout prvek obrazu, který o několik let později s příchodem televizní formy značně ulehčil práci všem hlasatelům na komentátorských stanovištích.

2.2.1 Historie a vývoj sportovního komentování - rozhlasové vysílání

Oficiální primát prvního československého komentáře drží podle Pokorného (2008) legendární Josef Lauer, jenž 3. října 1926 v 16 hodin u mikrofonu přivítal fotbalové fanoušky při sledování zápasu mezi pražskou Slavií Praha a budapešťským klubem Hungaria. V Československu se jednalo o první naživo komentované sportovní utkání. V Evropě ovšem podobná událost proběhla už 2. srpna 1924. Tehdy šlo o boxerské klání mezi afroameričanem Rockym Neightem a Františkem Růžičkou alias Frankem Rosem. Zaměstnanec Československé boxerské unie Jiří Hoyer tehdy telefonoval do rozhlasové redakce Radiojournalu, aby sděloval průběžné postřehy. Vše následně do mikrofonu tlumočil bájný Adolf Dobrovolný. Propojení mezi posluchačem a reportérem ovšem zprostředkoval mezičlánek a bylo jasné, že budoucnost spočívá

v přímé trase mezi oběma subjekty. Proto je toto klání považováno za první fázi rodícího se rozhlasového vysílání.

A přestože měl Dobrovolný posluchačům tlumočit jen zredukovaný zápis z Hoyerova hlášení, vzal si nakonec sluchátko sám a co slyšel, to okamžitě zopakoval. Dnes by tento způsob komentování nebyl reálný, přesto je vnímán jako nedílná součást počátků v oboru sportovních reportáží.

Pokorný (2008) dále uvádí, že hvězda Josefa Laufera byla objevena náhodou, protože redaktor Byk, jenž platil v té době k nejzkušenějším a nejstarším pražským sportovním novinářům, k zápasu vůbec nedorazil. A protože tehdejšímu řediteli Radiojournalu Svobodovi odmítli nabízené komentování jak kluboví funkcionáři, novináři, tak i rozhodčí, schylovalo se k velkému problému. Situaci nakonec zachránil právě Laufer, kterého po odkomentovaném prvním poločase všichni chválili a tvrdili, že byl objeven nový talent – sportovní hlasatel.

Na oficiálních internetových stránkách Českého rozhlasu lze poslechnout první dochovaný audiozáznam sportovního utkání. Jde o zápas z Letné mezi nesmiřitelnými celky Sparty a Slavie. Nahrávka je datována k 1. 5. 1931 a komentář zprostředkoval právě Josef Laufer (Anonymous, 2015). Dne 19. 10. 2016 uplyne padesát let od chvíle, kdy průkopník českého sportovního hlasatelství zemřel.

Dokonce i věhlasná britská stanice BBC, nejvyspělejší rozhlasová stanice té doby, nabídla podle Ješutové (2008) první sportovní reportáž až 15. ledna 1927. Předmětem jejich vysílání ovšem nebyl fotbal, nýbrž utkání rugby mezi celky Anglie a Walesu konané v anglickém Twickenhamu.

I v současné době lze naladit rozhlasové frekvence, které tento model reportáží stále využívají. V České republice je známý například pořad Českého rozhlasu Radiožurnál s názvem „S mikrofonem za hokejem“. Jednotlivé hokejové zápasy nejvyšší české ligy sleduje přímo na stadiónech tým reportérů, který postupně posluchačům u rádia přináší nejrychlejší informace o vývoji jednotlivých utkání. Střídání v jejich vstupech je podle Bureše (2015) posluchačsky atraktivní a fanouškům přináší nejrychlejší přehled o všech utkáních.

Bureš (2015) dále podotýká, že na vysílání se nepodílejí jen reportéři za mikrofonem, ale také moderátor pořadu a zvukař s režisérem. Ti jsou ve spojení se všemi zainteresovanými a zodpovídají za to, kam s mikrofonem za hokejem Radiožurnál v nejbližší chvíli přepne. Formát jednoho z nejstarších pořadů Českého rozhlasu ovšem stále zůstává stejný. Krátké přímé vstupy s nejdůležitějšími informacemi ze stadionu reprezentují hlavní princip tohoto vysílání. Stejný formát drží i reportáže z fotbalového prostředí. Pořad je ovšem nazvaný „S mikrofonem za fotbalem“.

Když se hraje zajímavý zápas, jde se pro gól i během vysílání. Se začátkem zápasu pouštím na mobilu stopky. Klidně se totiž může stát, že se v tu nejnevhodnější chvíli objeví na světelné tabuli stadiónu reklama. To by zkomplikovalo základní pravidlo každého sportovního vstupu – říci stav a čas (Ševčíková, 2013).

Jan Suchan, sportovní redaktor Českého rozhlasu, říká v otevřeném rozhovoru s Šárkou Ševčíkovou (2013), že dlouhodobá příprava na každý vstup je pro něj typická. Množství zjištěných informací o každém z hráčů ovšem nelze vždy posluchačům sdělit. Daleko zajímavější je prý to, co se na hřišti zrovna děje. Kromě zapisování velkých šancí a gólů si připravuje, co při vstupu řekne. Někteří jeho kolegové si údajně vstupy píšou doslova, ale posluchačsky příjemnější je podle něj přirozenost a přípravu do posledního písmena opomenout. Moderátor Jan Rosák v rozhovoru s Alžbětou Švarcovou (2014) tvrdí, že člověk by před mikrofonem neměl nic předstírat a měl by především zůstat sám sebou. Posluchač totiž prý vše pozná.

Kromě legendárního Laufera, který kromě své kuriózní premiéry později posluchačům zprostředkoval i hokejová mistrovství světa v Praze v letech 1933, 1938 a také vítězný šampionát v roce 1938 se pokračovatelem sportovních reportérů na dlouhou dobu stal Stanislav Sigmund. Také on přišel k profesi komentátora sportovních utkání dosti náhodně. Záskokem za nepřítomného kolegu dne 17. 12. 1954 zprostředkoval atmosféru přátelského hokejového utkání mezi Československem a Švédskem. Den na to komentoval i atmosféru a u mikrofonu už zůstal. Český hokejový

komentátor Filip Šedivý (2004) zmiňuje, že Sigmund působil v této oblasti přes čtvrt století a pomyslnou štafetu přebíral Aleš Procházka, kterého široká veřejnost vnímala jako mistra vtipného slova a trefného komentáře.

Když si má člověk vybavit, kdy se poprvé dostal s mikrofonem na mistrovství světa, tak ho trošku zamrazí v zátylku, protože už je to hodně dlouho. Vzpomínám si, že to bylo v roce 1972, byl jsem ve sportovní redakci externím spolupracovníkem a zaučoval jsem se trošku na svou budoucí redaktorskou a reportérskou dráhu. Od tohoto roku jsem pozvolna vplouval do děje a od roku 1976, už jako řádný zaměstnanec, jsem se střídal se Stanislavem Sigmundem, který se na své poslední mistrovství světa vydával v roce 1982. Pak už jsem tuto práci zdědil nadobro (Šedivý, 2004).

Legendou mezi sportovními komentátory je také osoba Gabriela Zelenaye, známého pod jménem Gabo Zelenay (Příloha 2). Neobyčejný a originální způsob moderování a komentování z něj udělal jednoho z nejpopulárnějších sportovních komentátorů, který se proslavil bohatým a vtipným doprovodným komentářem především ve fotbalových a hokejových utkání. Hábera (2012) podotýká, že se nezalekl ani takových sportů, jako byl šerm či šachy, což většina jeho kolegů považovala za nekommentovatelné sporty. Památné jsou některé jeho glosy, které sám Zelenay v posledních měsících před svou smrtí průběžně zveřejňoval v redakcích deníků Slovenská republika a Nový deň. Dohromady sepsal 1235 glos. Při jedné stoprocentní šanci na vstřelení gólu dokonce tvrdil, že "...nedal, vážení športoví priatelia, nedal...a pritom v bránke bola taká diera, žeby sa tam Trabant zmestil, ale on nedal (Záhoranský, 2011).

V Trenčíne sledujem už asi 10 minút dva holúbky v stredovom kruhu. Prileteli tam, prechádzajú sa, hrkútajú si a nenájde sa v trenčianskom mužstve žiaden hráč, ktorý by ich odplašil. Takýto futbal je dnes v Trenčíne, vážení športoví priatelia. Pomalý, nezáživný... a vážení priatelia, tie holúbky sú stále tam, sú stále tam. A už je tam aj jeden vrabček... a Trenčín prehráva 0:1 (Záhoranský, 2011).

Nástupce pozdějšího televizního komentáře a další z legend československé sportovní žurnalistiky, Karol Polák, vzpomínal na semináři Unie slovenských novinářů (USN) na některé z úsměvných příhod, které s Gabo Zelenayem zažil. Historka, kterou dne 26. 12. 2012 rozesmál celý sál, začínala slovy "...Gabo viezol v služobnom tatrapláne kozu známemu na dedinu. A keďže v tých päťdesiatych rokoch minulého storočia veľa áut v Česko – Slovensku nepremávalo, z obavy pred kontrolou pre istotu koze zaviazali na hlave šatku. Maskovali ju, že ide o ženu. A v ten podvečer naozaj služobný tatraplán zastavili policajti, vtedy príslušníci „vébé“ – verejnej bezpečnosti. A pýtali si od všetkých v aute doklady na kontrolu. Príslušník sa sklonil k autu a zahlásil: „Aj vaše doklady, súdružka...“ odpoveďou mu bolo kozie zamečanie.“ (Háber, 2012).

Háber (2012) dále hovoří o tom, že Zelenay získal za svůj počin, tedy významné zásluhy v oblasti sportovní žurnalistiky, státní vyznamenání Pribinův kříž II. stupně od tehdejšího prezidenta Slovenské republiky Rudolfa Šustera a televizní režisér Martin Petrenko mu následně řekl, aby pomalu začal se sepisováním pamětí. Zelenay naprosto pohotově odvětil, že pamětí píše jen ti, co si nic nepamatují. Nakonec se však rozhodl sepsat alespoň zmiňované glosy.

Neobyčejná novinářská postava ukončila ve věku 63 let svou profesní kariéru a dne 3. září 2003 na následky těžké choroby tento reportér, spisovatel, publicista, aktivní sportovec i trenér v nedožitých 81 letech zemřel (Anonymous, 2013).

2.2.2 Historie a vývoj sportovního komentování - televizní vysílání

Hladký (1986) tvrdí, že první náznaky sportovní reportáže reprezentoval už rok 1904, kdy se objevil snímek turínského fotografa Ambrosia. Jednalo se o první automobilové závody Susa-Moncenisio, v originálním italském znění La prima corsa automobilistica Susa-Moncenisio. O tři roky později přišla společnost Urban Trading s reportážními záběry z boxerského finálového klání na mistrovství světa. Přesto stále nelze hovořit o systematickém filmovém zpravodajství. Také v Československu a celkově ve všech socialistických státech zažívá filmové zpravodajství do konce padesátých let velký boom. Vzniká mimo jiné i čtrnáctideník Tělovýchova a sport, který v letech 1952-1963 navazoval na předchozí žurnál Start.

Pokryvané oblasti televizního vysílání expandovaly a po klasickém televizním zpravodajství dostala prostor i kultura, pořady pro děti a mládež a také sport. Jak popisuje Hladký (1986), sportovní premiéra odstartovala 11. února 1955 legendárním zápasem na Zimním stadionu pražské Štvanice. Tehdy vyrazil první přenosový vůz k hokejovému duelu mezi československou reprezentací a zástupci švédského hokeje z týmu IF Leksands.

Celou událost režíroval ředitel televize Karel Kohout a na komentátorském stanovišti se připravovali Vít Holubec s Josefem Valchářem., které před velkou premiérou spojovala minulost. Oba se již v minulosti potkali při společném působení v Armádním rozhlase. Památná jsou jejich tehdejší slova „...věděli jsme jediné! Že to nemůže být stejné jako v rozhlase. Ale jaké to má být, to jsme snad jen tušili“ (Polák, 1972, 15).

A protože je u televizního vysílání dominantní především obraz, oba aktéři měli usnadněnou práci. Nemuseli se tolik soustředit na detailní deskripci všech událostí za účelem vtažení diváka přímo na stadion, protože u televizního vysílání má převládající váhu obraz nad slovem. Neočekávané poruchy signálu a výpadky obrazového přenosu naopak vybízejí k detailnímu rozhlasovému stylu komentování, zvláště pak, dějí-li se v přenosu důležité okamžiky. V současné době jsou technické možnosti televizních oddělení na takové úrovni, že špatně přijímaný signál nahrazují buď přechodem na jiný satelit, nebo vytvořenou smyčkou s neporušenými záběry z dosavadního vývoje utkání či „deskou“ oznamující divákům výpadek na trati.

Součástí těchto přenosů je také grafický doprovod, jenž diváky zpravidla informuje o stavu utkání, odehraném čase a případných změnách souvisejících s vývojem utkání (střídání, tresty, souběžně hraná utkání.). Grafické příspěvky doplňují statistiky v mnoha sledovaných kategoriích a zajímavá data související s konkrétní disciplínou. Tyto ukazatele bývají ve velké míře konzumentovi – divákovi, nabízeny v přestávkách mezi herními úseky, oddechovými časy či jinými pauzami a s odborným doprovodným komentářem přinášejí hlubší vhled do konkrétní herní problematiky.

Přesto i dnes najdeme plno fanoušků, kteří preferují poslech vývoje sportovního utkání prostřednictvím rozhlasu. Stejně jako Gene Elston, který celý svůj život zasvětil komentování baseballových zápasů. Doyle (2006) ve svém článku o této americké hlasatelské legendě zmiňuje, že Elston sice měl rád televizi, ale rádio si užíval více. Tvrdil, že jsou to protichůdná média. Když se prý povedl odpal do pravé strany hřiště, kamera divákovi ukázala celý příběh. Hlasatel za mikrofonem ovšem musel posluchačům do detailu popsat, jakým způsobem let míčku probíhal a co se mezitím dělo na hřišti.

2.2.3 Základní fakta kvalitního komentování

Novinář, bývalý vysokoškolský profesor i děkan na FSV Univerzity Karlovy v Praze Miroslav Hladký et al. (1986) přibližuje, jakými dispozicemi by měl být sportovní komentátor vybaven.

- 1) smysl pro takt, kultivovanost projevu, skromnost
- 2) široké všeobecné vzdělání, kulturní a politické znalosti
- 3) skromnost, potlačování subjektivních pocitů (zaujatosti)
- 4) všeobecný vzdělanostní přehled, kulturní a politické znalosti
- 5) detailní znalosti dané disciplíny
- 6) bystrost, pohotovost
- 7) široká slovní zásoba, perfektně zvládnutý rodný jazyk,
- 8) příjemný nerušící hlas, důvěryhodnost osobnosti
- 9) schopnost improvizace
- 10) umění mlčet a mluvit v pravý čas (Hladký et al., 1986, 178).

Práci komentátora hodnotí tisíce až miliony lidí a podle Hladkého et al. (1986) jsou vlastnosti jako pýcha a nadutost tím největším úskalím, které na každého z nich čeká. A pouze ti, kteří ve vlastním přednesu tyto aspekty vynechají, mohou vyhlížet naději na úctu a trvalou oblibu u televizních diváků. Je také obrovskou chybou, přerůstá-li neskromnost mluvčího do takové míry, kdy sám sebe staví do role středobodu celého vysílání. Komentář by s obrazem měl vytvářet symbiózu a jakékoliv

strhávání pozornosti na svou stranu nepůsobí dobře. Trpí poté nejen divák, ale také renomé celé televizní společnosti.

Další problém představuje nehodící se text k promítaným obrázkům. O něm hovoří profesorka komunikace a publicistiky na univerzitě ve švýcarském Luganu Ruß-Mohl (2003/2005), která tuto zásadní chybu popisuje jako rozevírající se nůžky mezi obrazem a zvukem. V takovém případě podle ní text ztrácí smysl a pro diváka je nesrozumitelný. Přenos ztrácí na atraktivitě a pozornost recipientů značně klesá. Oba informační zdroje si rázem stojí v cestě, přestože by měly být propojené. Klesá tak srozumitelnost a divák se začíná nudit. Později přepíná na jinou stanici.

Třetím nešvarem je komentátorská mnohomluvnost. Hladký (1986, 177) tvrdí, že „...takový reportér se podobá nepříjemnému sousedu přímého diváka, který neustále žvaní a ruší divákovu pozornost a soustředění“. Také nejuznávanější odborník na sportovní komentování v České republice Robert Záruba při svých přednáškách na Univerzitě Karlově zmiňuje důležitost umění, odmlčet se v ten správný čas a nebýt divákovi na obtíž.

V rozhovoru s Barborou Žehanovou (2004) Záruba hovoří o tom, že správná osoba za mikrofonem by nikdy neměla vyčnívat, stejně jako rozhodčí. Dále odtajňuje, kolik hodin by správná příprava měla mít. Ta krátkodobá se pohybuje na hranici 18 hodin, ale čím lepší je prý příprava dlouhodobá, tím méně komentátor stráví času při té krátkodobé. Tu pak využívá na jednotlivé konkrétní akce nejen on, ale téměř každý, kdo komentátorskou profesi bere zodpovědně (Příloha 2).

Dle Lena (2014), který ve své studii zkoumá práci sportovních komentátorů nejvyšší fotbalové soutěže ve Spojených státech amerických (Major League Soccer) se s vývojem komentátorské profese přešlo od strohého popisování jednotlivých akcí k tzv. color commentary, neboli bohatému komentáři. Pro ten je typické zmiňování zákulisních informací (výše platů, spekulace, rozhovory apod.), minulost jednotlivých hráčů (historie, ocenění, statistiky, přestupy, osobní životy) a dalších novinek či zajímavostí kolem celé soutěže. Přidává názor, že se ovšem jedná o špatný přístup, protože mluvčí si v tu chvíli vůbec nevšimá, co se ve skutečnosti děje na hřišti. Zápas navíc mnohdy sledují trenéři, profesionální fotbalisté, ale také mladé budoucí sportovní naděje a jejich rodiče. A místo vstřebávání zajímavých technicko-taktických informací

se dozvídají o tom, jakou kvalitu má podle speciálně navržených tabulek trávnick domáciho hřiště.

Jejich nekonečné žvatlání jen výjimečně přeruší myšlenka, okomentovat právě probíhající událost. Slyšeli jsme prolog o všech stadionech napříč celými Spojenými státy. Víme už téměř vše o mohutně skandujících fanoušcích Portlandu, kteří si říkají the Timbers Army, ale je až s podivem, jak málo se komentátoři dokázali zmínit o hře samotné. Popis probíhající hry jako kdyby téměř neexistoval. A mluvit tzv. „color commentary“ automaticky neznamená klábosit o čemkoliv, co nám přijde na jazyk, ať už je to podstatné, či nikoliv (Len, 2014, 6).

Adler (2015) zase ve svém článku naráží na problém golfových komentátorů, kteří se ve velkém snaží na golfové PGA zabývat jen těmi největšími hvězdami. I kdyby prý on sám (autor je polo-profesionálním golfovým hráčem) hrál o prvenství v daném turnaji a Tiger Woods se trápil na dně celkového pořadí, režie i komentář by se stejně točil kolem kdysi nejlepšího hráče golfových hřišť. A jak vtipně poznamenává „...ale chápu to. Nikdo z diváků si přece nezapnul dnes televizi, nebo nekoupil lístek na turnaj kvůli tomu, že viděl mé jméno v předturnajovém bulletinu“ (2015, 108).

2.2.4 Sportovní komentář živého přenosu a jeho předpoklady

Bosák (2008, 83) tvrdí, že „...ona je i komentátorská profese docela rachota“. Komentář k živému televiznímu přenosu je dle Bosáka (1998) dnes všeobecně vnímán jako nejtěžší disciplína sportovní žurnalistiky. Punc nejvyšší kvality si získal především kvůli obsáhlým nárokům na komentátora, jenž během svého výstupu kromě novinářských dovedností musí ovládat i mnoho dalších, především osobnostních schopností. Proslulý československý novinář a rozhlasový reportér Josef Laufer (1997, 20), jenž je považován za průkopníka sportovních komentátorů v tehdejší Československu, definuje správného sportovního komentátora „...jako osobu schopnou býti také hercem, básníkem nebo umělcem, aby dovedl vnést do svého líčení dramatický spád. Náhlé odmlčení, zrychlení řeči apod. mohou podstatně oživit posluchači průběh zápasu“.

A právě proto hovoříme o komentátorském řemeslu jako o profesi, která platí za možná vůbec nejrespektovanější oblast ve sportovní publicistice. Komentování sportovního přenosu spadá mezi kategorie publicistiky a zpravodajství a představuje specifickou oblast, která nemá konkrétně vymezená a předurčená pravidla. Forma celého projevu závisí na několika faktorech, a to osobnosti komentátora, jeho jazykové vybavenosti, osobního přístupu a v neposlední řadě odborných znalostech s přihlédnutím k dané sportovní disciplíně. Tento specifický žánr vyžaduje vlastní sebevzdělávání a získávání praxe lze dosáhnout především v rozhlase či televizi. Důležitou složkou seberealizace je také poslech zkušenějších kolegů, kteří ve svém oboru už dlouhá léta působí. A přestože se v českých podmínkách trh sportovních kanálů každoročně rozšiřuje, neexistují u nás žádné školy, které by komentování vyučovaly.

Dále bychom neměli opomíjet ani pečlivou přípravu, která podle slov nejuznávanějšího komentátora české scény Roberta Záruby, trvá od několika hodin až po týdny a měsíce. Hladký (1986) pod důkladnou přípravou vidí perfektní seznámení s obsahem přenosu, znalost všech zainteresovaných osob i věcí, které by se na obrazovce v souvislosti s událostí mohly objevit. A přestože není vždy možné všechny tyto informace získat, je to více než žádoucí.

Mistr slova při fotbalových kláních, Jaromír Bosák (1998), popisuje své přípravy před MS ve fotbale ve Francii a udává, že na tomto turnaji se dohromady mohlo na trávnících objevit více než 700 hráčů, k nimž je třeba připočítat i realizační tým včetně trenérů. O každém by měl komentátor vědět nejen základní údaje, tedy věk, klub, dosavadní průběh kariéry, ale také něco navíc. Kromě toho je potřeba vědět, jak s údaji správně naložit. Pryč jsou doby popisného komentáře – Němec na Haška, ten zpět Němcovi, který opět hledá Haška, Němec ztrácí míč a padá po zákroku na zem. Žijeme ve 21. století, kde jsou informace značně přístupnějším materiálem a dělat z diváka hloupou přihlížející loutku, jež nerozezná barvy dresů či hráče od míče není moudré.

Bosák (1998) ovšem popisuje, že riziko zahlcení posluchačů statistikami a daty je veliké. Někdy naopak člověk neví, co více k situaci sdělit. Typickým příkladem jsou turnaje, na kterých se tým dostane před obrazovku vícekrát.

Oba týmy už byly čtyřikrát na obrazovce, což značí, že byly probrány odshora dolů a zdola nahoru. Byla vyřčena každá drobnost a zajímavost, takže nic moc nového se přinést nedá. A opakovat stále stejné věci dokola, to by byl podraz na diváka i na profesi. Tak se musíte spolehnout, kromě několika málo novinek, na hru jako takovou. Jenomže když se na hřišti 120 minut prakticky nic neděje, dohromady jsou k vidění čtyři šance, tak je to na provaz (Bosák, 2008, 83).

V dobách, kdy ještě prim hrály rozhlasové komentáře, byli posluchači odkázáni na doprovodných zvukových projevech více než dnes (střídání intonací, důraz na slabiky, různé formy výkřiků, hezitační zvuky, citoslovce). Co ovšem zůstalo i s příchodem obrazu je absence gest a mimiky mluvčího.

Komentátor má mít vždy v zásobě pro neočekávané případy prodloužení přenosu a podobně dostatek zajímavých informací, aby nezůstal bezradný nebo „nelovil z vody“. Dalo by se použít přirovnání k ledovci, jehož jedna desetina pluje nad vodou a devět desetin se skrývá pod hladinou (Hladký, 1986, 141).

2.2.5 Sportovní komentátor jako kulturní nástroj

Odborníci z novozélandské univerzity Waikato Desmarais a Bruce (2008) označují osobu za mikrofonem za vlivného zprostředkovatele informací ve smyslu vytváření dobrého jména jak danému sportu, tak jednotlivým hráčům/týmům, televizní společnosti jako takové, ale i dané zemi. Jejich posláním je rozeznat a popsat nespočet obrázkových situací, které jsou divákům nabízeny. Učinit komentář dramatickým a současně zmínit zajímavé historické i kulturní informace vyžaduje vysoké nároky na všeobecný sociokulturní přehled.

Desmarais a Bruce (2008) hovoří také o tom, že komentátoři jsou propagačním nástrojem pro vyzdvižení té či dané kultury. Především při mezinárodních utkáních slouží jejich hlas k tomu, aby vychválil prostředí a podmínky v pořadatelské zemi. V neposlední řadě může být vyzván ke zmínění reklamních informací a sponzorských událostí. Shilbury (2003) i Fortunato (2000) tak toto propojení mezi reportérem a

posluchači označují za ekonomicky motivující prvek. Během mezinárodních klání může hlasatelova práce mít za následek i příliv diváků, kteří se odhodlají navštívit sportovní utkání osobně a prožít tak celou atmosféru přímo z místa dění.

2.2.6 Komentování jako profese a uplatnění na trhu

Studie (2006) ukazují, že v roce 2006 mělo ve Spojených státech amerických za komentátorskou profesi 71 000 lidí. Na částečný úvazek takto pracovalo 42 % z nich. Nadpoloviční většina (54 %) působila v rozhlasových a televizních stanicích. Třetina (30 %) představovala hlasatele na volné noze, již si vydělávali především domluvenými akcemi s reklamními společnostmi, působením na sponzorských a firemních večírcích, nebo jednorázovými událostmi v mediálních domech.

Poptávka na pozici komentátora mnohonásobně převyšuje nabídku, a tak se jedná o pole působnosti s vysokou konkurencí a tlakem na svou osobu. V některých případech ovšem hlasatelé opouštějí svá místa, protože jim nestačí finanční ohodnocení. Změny se ovšem také týkají změn ve vedení, úpravy formátu vysílaného prvku i sledovanosti/poslechovosti.

Očekává se, že od roku 2006 do roku 2016 klesne zaměstnanost v oblasti komentátorů o 7 procent na hranici 66 000 lidí. Úprava a sjednocení televizních i rádiových stanic, vývoj nových technologií, vznik alternativních médií jakým je např. satelitní rádio, to vše bude v průběhu následujících let přispívat k úpadku této kdysi výsadní profese.

Rozptyl finančního ohodnocení je velký, přesto je větší v televizních, než v rozhlasových společnostech. Medián hodinové mzdy byl u obou kategorií v květnu roku 2006 na hranici 11.69 amerických dolarů. Padesát procent z nich se pohybovalo v rozmezí 8.10-18.62 amerických dolarů. Nejhorších 10 % si vydělalo méně než 6.55 amerických dolarů, přičemž nejlepších 10 % dokázalo vydělat přes 32.98 amerických dolarů.

2.2.7 Diplomové práce na téma sportovního zpravodajství a komentování

Tématu sportovní publicistiky se věnuje i několik závěrečných absolventských prací. Každá ovšem z trochu jiného hlediska. Zahrnuty byly akademické půdy

Univerzity Karlovy v Praze, Univerzity Palackého v Olomouci i Masarykovy univerzity v Brně.

- 1) **BEREŇ, Michael.** Analýza práce komentátora sportovního přímého přenosu (Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií, UK Praha).
- 2) **BÍLÝ, Vojtěch.** Televizní sportovní přenos jako drama – prvky spektaklu ve fotbalových utkáních (Filozofická fakulta, Katedra žurnalistiky, UPOL).
- 3) **GAMBOVÁ, Iva.** Sonda do stylu jazyka televizního sportovního zpravodajství v uplynulých čtyřech desetiletích (Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka, MU Brno).
- 4) **HOLZKNECHT, Martin.** Porovnání televizního komentáře Jaromíra Bosáka a jeho knižních fotbalových deníků (Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky, UK Praha).
- 5) **CHARVÁT, Martin.** Sportovní zpravodajství a publicistika ve vysílání ČRo 1 Radiožurnálu a BBC 5 Live v roce 2012 (Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky, UK Praha).
- 6) **KUKLÍK, Vladimír.** Srovnání vysílání fotbalového mistrovství Evropy na České televizi a TV Prima (Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky, UK Praha).
- 7) **PLESNÍKOVÁ, Monika.** Jazykové prostředky v komentářích tradičních a moderních sportovních odvětvích (se zaměřením na televizní přenosy utkání ledního hokeje a florbalu). (Pedagogická fakulta, Katedra českého jazyka a literatury, UPOL).
- 8) **VELART, Jan.** O komentování sportovního přenosu se zvláštním zaměřením na fotbalové a hokejové zápasy. (Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky, UK Praha).

2.3 Problematika genderu ve sportovních médiích

Notoricky známé klišé, že muž má zastávat funkci lovce zvěře a strážce rodiny, zatímco žena je odsouzena k výchově dětí a péči o rodinu je staré jako lidstvo samo. A také genderový stereotyp sportovního prostředí, jako ryze maskulinní domény, byl společností přijímán již od nepaměti. Lidstvo si vsugerovalo jasně rozdělený princip toho, jaké kompetence má v životě muž a jaké žena. A podobně jako v mnoha jiných oblastech platí i sportovní žurnalistika za pole s ryze předdefinovaným vzorcem, který se v průběhu času stal zažitým faktem. Ženy v tomto oboru zkrátka nemají místo. A pokud některá z nich zatouží po profesi sportovní redaktorky či dokonce komentátorky,

málokdy získá dobrou pověst a uznání z řad kolegů, nadřazených či samotných sportovců.

Zato v roli aktivních sportovkyň jsou ženy tolerovány. Renomovaný britský deník The Guardian zveřejnil po letních olympijských hrách v Londýně v roce 2012 informace týkající se číselných dat této události. Rogers (2012) udává, že z 10 903 účastníků tvořily ženy 4 835. To se rovná 44.35 % z celého pole závodníků. Nadpoloviční většinu ovládly ženy-sportovkyně v těchto zemích: Japonsko (53 %), Rusko (52 %), Spojené státy americké (51 %). Nejpopulárnějším ženským sportem byla na letních olympijských hrách v roce 2012 z hlediska zastoupení atletika. Některé z atletických disciplín se zúčastnil celkový počet 2 231 závodnic. Na taková čísla si ve sportovní žurnalistice, či dokonce za komentátorským mikrofonem prozatím, zdá se, ženy musejí počkat.

2.3.1 Genderové distinkce v komentářích hlasatelů

Sportovní komentátorské analýzy podle Billingse a Eastmana (2003) zahrnují tři hlavní složky. Jde o pohlaví, rasu a národnost. Rozdíly v pohlaví na sportovním poli patří k častým tématům mnoha empirických studií, přičemž Duncan (2006) uvádí, že komentátoři nemají stejný metr ve svém vyjadřování na adresu sportovců a sportovkyň. Muži jsou prý vnímáni jako zobrazení standartu, zatímco ženy jako „ti druzí“. Halbert a Latimer (1994) analyzovali komentář raritního tenisového zápasu mezi legendami Martinou Navrátilovou a Jimmy Connorem a zaměřili se na rozdíly v popisování hry obou hráčů. Odhalili, že servis Navrátilové byl přetlumočen jako servis, který ji odděluje od zbytku pole v ženském tenisovém světě. Oproti tomu tvrdé podání Jimmyho Connora označili komentátoři za nejlepší podání v tenise celkově, a to bez jakýchkoliv zmínek o mužské kategorii. Navrátilová byla navíc ve 41 případech kritizována a pouze 30 krát pochválena. Zatímco Connors sklídl pochvalu v 70 případech a kritiku pouze 19 krát. To vše i přesto, že první set byl herně i výsledkově zcela vyrovnaný.

Oba autoři navíc nezapomínají na další prvek degradace sportovců ženského pohlaví, a to psychiku. Ve studii komentáře zaregistrovali zmínky o zranitelnosti a emoční labilitě. Connors byl místo toho chválen za zřetelné prvky showmanství. Billings et al. (2002) v souvislosti s tímto popisuje, že sportovci muži jsou zpravidla

charakterizováni jako fyzicky zdatní atleti. Sportovkyně získávají superlativy jako příjemný vzhled či osobnost. Eastman a Billings (1999) v další empirické studii, týkající se olympijských her, analyzovali práci hlasatelů v televizních přenosech během let 1994, 1996 a 1998. Ženská atraktivita byla zmiňovaná mnohem častěji, než jejich sportovní dovednosti. Oproti mužům pak třikrát více. Velký podíl na této problematice hraje objev tenisové krásy Anny Kournikové. Na letních olympijských hrách v Sydney v roce 2000 zase Billings (2002) podotýká, že komentátoři přisuzovali úspěch mužů jejich fyzickým fondům a atletičnosti, zatímco neúspěch žen byl vždy spojován se ztrátou koncentrace.

Dalším oblíbeným tématem socio-sportovně laděného komentáře bývá otázka lidské rasy a etnika jako takového. Sportovci tmavé pleti bývají vyzdvihováni pro své fyzické předpoklady, somatotyp a atletičnost jako takovou. Sportovci bílé pleti zase platí za jedince s přirozenou vůdčí schopností a vysokou inteligencí. Grainger, Newman a David (2006) popisují, že afro-američané disponují obrovskými předpoklady pro kvalitní výskok a rychlost. Tato tvrzení ostatně potvrzují i výsledky na pravidelných vrcholových sportovních akcích, především pak v běžeckých a skokanských disciplínách. Duncan, Messner, Williams a Jensen (1990) zjistili, že sportovce tmavé pleti komentátoři označují zpravidla křestním jménem, zatímco jedince s bílou pletí příjmením.

Billings a Eastman (2002) vyzkoumali, že náklonnost amerických komentátorů k vlastní zemi je na základě frekvence pozitivních příspěvků prokazatelná. Plných 63 % textu z celého komentáře patřilo během olympijských her právě americkým reprezentantům. Pouhých 30 % následně bylo věnováno sportovcům, kteří nehájili barvy Spojených států amerických. Tento problém si ovšem uvědomovali, a tak v roce 2002 při zimních olympijských hrách v Salt Lake City zapracovali na svém komentáři a účastníky ze zemí mimo USA zahrnuli do svých slov mnohem častěji. Podle Billingse a Eastmana (2003) usoudili, že by ve sportovních komentářích měla fungovat národní rovnoprávnost. Řada z nich prý ale vzhledem k profitu u domácích posluchačů tento aspekt opomíjí.

Bilings, Angelini & Duke zkoumali čas, který americká televizní společnost NBCSN (dříve známá jako NBC Sports Network) během letních olympijských her v Pekingu v roce 2008 věnovala jednotlivým kategoriím. Jedna z jejich hypotéz konstatovala skutečnost, že mužské disciplíny měli diváci možnost vidět častěji ve srovnání se zástupkyněmi něžného pohlaví. Do průzkumu byly zahrnuty jen tyto sporty: basketbal, beach volejbal, cyklistika, skoky do vody, gymnastika, veslování, plavání, atletika, skoky na trampolíně, volejbal a vodní pólo. Ze studie vyřadili všechny sporty, které na obrazovkách nebyly déle než 5 minut.

Jejich výsledky ukázaly, že mužům stanice věnovala o více než 4 hodiny čistého času více, než ženám. Konkrétně se jednalo o 27 hodin a 43 minut pro muže, 23 hodiny a 26 minut pro ženy. Na procenta vyhráli muži v poměru 54.2 ku 45.8, což indikuje tzv. rozevírání nůžek v nabídce zahrnující obě pohlaví. Během letních olympijských her v Aténách v roce 2004 se totiž jednalo o rozdíl 4.6 %, jenž byl v této studii téměř zdvojnásoben.

Tento průzkum byl později nařčen ze zkreslení výsledků díky účasti Michaela Phelpse, sportovního fenoménu moderního plavání. Autoři ovšem promptně kontrovali informaci, že ženské disciplíny zase přitahovaly pozornost mimo jiné i tehdejší kauzou kolem olympijské vítězky Che Kche-sin. Mezinárodní olympijský výbor tehdy vyzval Světovou gymnastickou federaci FIG, aby přezkoumala datum narození této čínské gymnastky. V době konání největší sportovní události planety prý ještě neměla požadovaných 16 let.

Detailní informace o tomto problému s odstupem času přinášely sportovní redakce po celém světě, včetně českých zástupců. Agentura Nová Čína se měla v jednom ze svých příspěvků prořknout o tom, že Kche-sin je pouze 13 let. A přestože jej sami později ze svého archivu stáhli, Američané získali kopii a problém obřích poměrů byl na světě (Káninský, 2010).

2.4 Životní styl sportovních komentátorů

Každého jedince lze na základě jeho chování, myšlení, postojů a jednání charakterizovat, potažmo začlenit do některé ze sociálních skupin. Podle sociologů Machonina a Tučka (2003) jde o strukturovaný souhrn relativně ustálených

každodenních praktik. Maříková (1996, 1246) zase uvádí, že životní styl je „...strukturovaný souhrn životních zvyků, obyčejů, resp. akceptovaných norem, nalézajících svůj výraz v interakci, v hmotném, věcném prostředí, v prostorovém chování a v celkové stylizaci“. Podle Dohnala a bývalého děkana Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci, Bohuslava Hodaně (2004, 96), je životní styl „...soustava činností ve všech sférách života, jako tvorba a způsob uspokojování životních potřeb, soustava všech sociálních a životních vztahů a systém všech životních hodnot a idejí, podmiňujících jednotlivé činnosti“.

Jinakost od společnosti vytváří subkultury. Smolík (2010) tvrdí, že jde o soubor lidí, kteří se určitým způsobem odlišují. Jde zpravidla o skupiny, které se díky svému zaměření odlišují od jiných skupin a kultur v daném prostoru.

V případě sportovních komentátorů jde o úzkou spjatost s čímkoliv, co koreluje se slovem sport. Především průzkum volného času začal s postupem času využívat nástroj časového snímku dne a na základě výsledných dat lze podle Švigové (1967) společnost rozčlenit na pět typů lidí, kteří naplní svého dne spadají do příslušné kategorie. Jedná se o typ sociálně orientovaný, typ esteticky orientovaný, typ teoreticky orientovaný, typ konzumní orientace a typ sportovní orientace. A právě do poslední zmiňované kategorie lze zařadit sportovní hlasatele, kteří jsou navíc i sportovními fanoušky a často současnými, nebo bývalými aktivními sportovci.

Švigová (1967) dále uvádí, že jen nepatrné procento těch, kteří se sportem zabývají, sami provádějí pohybovou aktivitu. Dále zmiňuje, že tento typ čím dál více tvoří spíše děti a mládež. Čihovský (2006) tvrdí, že do této kategorie spadají samotní sportovci, ale i sportovní fanoušci a zmiňuje souvislost s homo ludens, neboli člověka s primárním zájmem o hru. V centru jejich pozornosti je primárně sport, turistika a rekreace.

Také Sak (2000) se zmiňuje o kategoriích, které se dělí podle obrazu denní naplně. Jedna z pěti hlavních kategorií představuje model sportovní orientace. Aktivita je v tomto případě zastoupena sportováním jako takovým a návštěvou či sledováním sportovních aktivit. Nositel tohoto faktoru je hravý a vyžaduje potřebu hry.

3 CÍLE A HYPOTÉZY

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je determinovat strukturu denních činností u sportovních komentátorů a odhalit tak dobu, kterou stráví jednotlivými aktivitami.

3.2 Dílčí cíle

- Zmapování délky času, stráveného přípravou na komentování sportovního utkání.
- Zmapování doby, kterou se sportovní komentátoři věnují vlastním pohybovým aktivitám.
- Zjištění odlišnosti mezi pracovním a víkendovým dnem.
- Porovnání některé z aktivit s jinými sociálními skupinami.

3.3 Hypotézy k časovému snímku pracovních dnů

- 1) Doba strávená přípravou je alespoň stejně dlouhá, jako komentování samotného sportovního přenosu.
- 2) Rozdíl mezi časem věnovaným spánku a časem věnovaným sportovnímu utkání (příprava + vysílání) není větší než 1 hodina.

3.4 Hypotézy k časovému snímku víkendových dnů

- 1) Přípravy na vysílaný sportovní přenos v mimopracovní den (víkendový den) se od příprav během pracovních dnů liší maximálně o 1 hodinu.
- 2) Věnovaná minutáž pohybové aktivitě tvoří v tyto dny alespoň 90 minut.

3.5 Hypotézy celkově

- 1) Alespoň 75 % respondentů chodí spát po 24. hodině bez ohledu na konkrétní den.
- 2) Příprava na komentování sportovního utkání v jakémkoliv dni zabere alespoň 75 % z probandů více než tři hodiny včetně.

3.6 Zdůvodnění hypotéz

První hypotéza je založená na předpokladu, že komentování sportovního utkání vyžaduje důkladnou přípravu. Prvky improvizace by tak neměly mít převahu nad důkladným předzápasovým monitoringem aktuálních informací. Poměr alespoň 1:1 tedy odráží spekulativní tvrzení o tom, že shromažďování poznatků ke konkrétnímu utkání zabere alespoň tolik času, kolik samotný přenos. Přičteme-li tvrzení nejuznávanější komentátorské postavy v České republice, Roberta Záruby, který na základě vzájemného rozhovoru publikovala Žehanová (2004), dostáváme se na hranici 18 hodin. Takovou dobu ovšem netrvá žádný sportovní přenos. Ideální příprava by tedy rozhodně měla přesahovat stopáž přenosu.

Druhé spekulativní tvrzení vychází ze skutečnosti, že průměrné sportovní utkání trvá kolem 2-3 hodin. Výjimkou nejsou i delší přenosy (např. baseballová utkání, hokejové duely protažené až do samostatných nájezdů, tenisové duely na grandslamových turnajích hrané na tři vítězné sety). Přičteme-li minimálně stejně dlouho trvající přípravu (tvrzení formulované v předešlé hypotéze), dostáváme se na hranici kolem 6 hodin.

Doktor a vědec Orfeu Buxton ze spánkového oddělení bostonské nemocnice provedl společně s kolegy výzkum zahrnující více než 56 tisíc dospělých Američanů. Wittlerová (2011) ve svém článku uvádí, že tento výzkum byl založen na odhalení ideálního množství spánku a prokázal, že sedm hodin spánku během každého dne je ideálním množstvím k maximalizování zdravotních výhod a minimalizování některých rizik jako například kardiometabolických onemocnění. Budeme-li vycházet z tohoto tvrzení, pak vzniká hodinový interval mezi časem věnovaným sportovnímu utkání a samotným spánkem.

Hypotéza o minimálních rozdílech mezi přípravou na sportovní přenos v pracovní, či víkendový den, je založená na tezi, že pro komentátora nehraje roli, zda provádí přípravu na utkání v ten, či onen den. Absolutní rovnost této proměnné v obou sledovaných dnech ovšem nelze předpokládat, proto byla pro toto srovnání stanovena tolerance jedné hodiny.

Spekulativní tvrzení o délce pohybové aktivity v podobě 90 minut odráží jeden z nejrozšířenějších intervalů tréninkové jednotky, totiž 1 hodinu a 30 minut. Hypotéza

byla založená především na skutečnosti, že respondenti mají kladný vztah k aktivnímu sportování.

Teze o tříčtvrteční většině respondentů, uléhající ke spánku po 24:00 včetně, vychází z faktu, že valná většina sportovních utkání začíná ve večerních hodinách. Pro komentátory navíc konec přenosu neznamena okamžitý přesun do postele. Je potřeba zahrnout i prodlevy v odchodu ze studia, následný přesun domů, případně hygienu.

4 METODIKA

4.1 Charakteristika a popis výzkumného souboru

Záměr výzkumu spočíval v získání detailní denní struktury sportovních komentátorů. Zkoumaný vzorek respondentů a tedy i výběr probandů představovali komentátoři komerční televizní sportovní stanice s dlouhodobým působením v této oblasti. Vzhledem k výzkumníkově vlastní komentátorské činnosti ve stejné organizaci byla spolupráce s účastníky výzkumu jednodušší a všichni oslovení kolegové spolupracovali. Všichni zahrnutí respondenti byli osloveni zvlášť, a to osobně. Dělo se tak především během vzájemných setkání na pracovišti. Každý z nich byl nejprve seznámen s tématem projektu, jeho cíli a metodou výzkumu. Následně byl k podpisu předložen informovaný souhlas účastníka (Příloha 1), který zmiňuje Směrnice děkana Etické komise FTK UP a kterým všichni odsouhlasili využití shromážděných dat pro výzkumné účely. Následně byla zaslána žádost k vyjádření Etické komise (Příloha 1).

Vzhledem k relativně detailnímu dennímu rozboru (zkrácení časových intervalů) lze výsledky výzkumu shledat za vysoce validní. Výzkum spadá do kategorie kvalitativní, proto má, i z povahy samotného projektu, nízkou reliabilitu. Celkem bylo osloveno dvacet jedna osob ve věkovém rozmezí od 21 do 57 let (Tabulka 1). Zaměření těchto komentátorů reflektuje spektrum 9 sportovních odvětví, přičemž šest z nich se specializuje na dva sporty (Tabulka 2).

Tabulka 1. Rozdělení respondentů podle věkové kategorie

Věk	Počet komentátorů
21-30	6
31-40	7
41-50	4
51-60	4

Vysvětlivky: Respondenti byli zařazeni do věkových kategorií na základě věku v době, kdy výzkum probíhal.

Tabulka 2. Seznam sportů a počet komentátorů, věnující se jednotlivým odvětvím

Sportovní odvětví	Počet komentátorů
Basketbal (NBA)	4
Fotbal	4
Golf (PGA Tour)	2
Házená (DKB Bundesliga)	1
Lední hokej (NHL)	6
Motorismus	2
Rugby	3
Šipky	1
Tenis (ATP World Tour)	4

Vysvětlivky: Šestice komentátorů se věnuje dvěma sportovním aktivitám, proto výsledné číslo nesouhlasí s počtem zkoumaných respondentů.

4.2 Metoda výzkumu – časový snímek dne

Samotný název práce napovídá, že stěžejní roli při výzkumu plnil časový snímek dne. Dle Maříkové (1996) představuje metodu, jež spadá do samostatné oblasti techniky sběru dat a reprezentuje popis činností v určitých časových sekvencích v rámci sebepozorování. V programu Microsoft Office Excel 2016 byly pro respondenty připraveny tři tabulky, z nichž každá měla na svém listě vytvořenou časovou posloupnost založenou na patnáctiminutových odstupech (Příloha 3). Dvě tabulky reprezentovaly strukturu zápisu pro dva pracovní dny a třetí tabulka byla připravená pro jeden víkendový den. Na základě pravidel, která pro tuto techniku udávají Friedlanderová a Tuček (2000), začínal každý z pozorovacích dnů v čase 3:00. S každým dalším řádkem se čas posunul o patnáct minut, dokud se znovu nedostal na 3:00. Každý den tedy tvořilo devadesát šest řádků.

Kromě zapisování prováděných činností měli respondenti za úkol přiřadit kategorii činnosti, označující periodicitu té dané aktivity. Jednotlivé kategorie tvořila písmena od „a“ do „e“. Respondenti byli seznámeni s pravidly pro každé písmeno, přičemž „a“ reprezentovalo denně opakující se činnost pravidelně, „b“ nepravidelně, „c“ opakující se pravidelně v delších obdobích (týdně, dekádně, měsíčně, čtvrtletně, pololetně, ročně), „d“ ostatní nepravidelné, „e“ náhlé, neočekávané.

Připravený soubor byl následně rozeslán prostřednictvím elektronické pošty do schránek všech respondentů, jejichž pracovní náplní je komentování některého sportovního odvětví. Pro lepší orientaci a eliminaci případného nedorozumění byly v hromadně zaslaném e-mailu opět rozepsány klíčové instrukce. Komentátoři v průběhu následujících dní postupně zasílali vyplněné tabulky zpět a ti, kteří zapoměli, byli prostřednictvím e-mailu, mobilní textové zprávy či osobní komunikace vyzváni k nápravě.

Vzhledem k častému osobnímu kontaktu bylo nabízeno i ruční vyplnění v totožně předpřipravené tabulce na papíře. Všichni probandi si však zvolili vyplňování prostřednictvím elektronické formy.

4.3 Pilotní studie

Před každým výzkumem je podstatné zmapování dostupných možností. Proto jsem nejprve prostřednictvím osobní diskuze zjišťoval možnost realizovat všechny zamýšlené kroky. V prováděné pilotní studii vztahující se k tomuto projektu šlo o zjištění ochoty mých respondentů a jejich názor na případný detailnější rozbor denních aktivit. Zapisování činností na minutové, dvouminutové či pětiminutové bázi by nebyla schopná plnit drtivá většina z nich a účast v mém projektu by tak téměř všichni odmítli. Byl jsem ovšem přesvědčený, že pro účely této diplomové práce chci výsledné hodnoty co možná nejpřesnější. Variantu s patnáctiminutovými intervaly nakonec potvrdili všichni z respondentů, které jsem oslovil.

Podle Maříkové (1996) je vhodný minutový, pětiminutový a také desetiminutový vzorec. U půlhodinové varianty zpochybňuje přesnost a označuje jí za nedostačující. Ve své bakalářské diplomové práci jsem se držel půlhodinového rozptylu, nyní v rámci hlubšího výzkumu a progresu přecházím k intervalu 15 minut.

4.4 Statistické zpracování dat

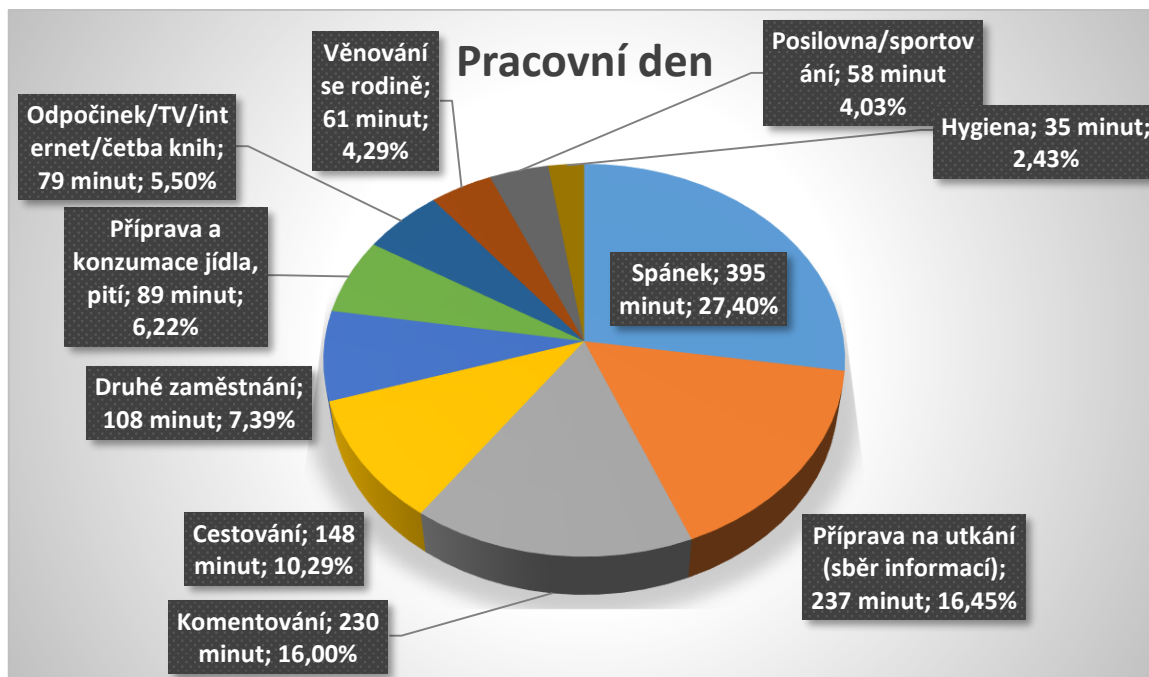
Průběžně zasílané vyplněné časové snímky byly ukládány a následně se přistoupilo k matematicko-statistickému zpracování dat. Obsah informací zahrnoval data spadající zvlášť pod pracovní den a data spadající pod víkendový den. Zapisované činnosti všech respondentů byly následně roztříděny, aby vznikly základní skupiny aktivit (proměnné) a délka jejich trvání byla následně přepočítána na minuty, což ve

výsledném grafu detailněji znázornilo jejich zastoupení. Sečtený čas každé činnosti byl nejprve vydělen počtem respondentů (pro dosažení hodnoty reprezentující jednoho účastníka), takový výsledek byl následně přepočítán a vyjádřen v procentech věnovaných konkrétní aktivitě během celodenního cyklu. S pomocí programu Microsoft Excel 2016 byl poté vytvořen graf zahrnující 24hodinovou smyčku aktivit konkrétního vzorku populace – sportovních komentátorů. Před prováděným výzkumem bylo také stanoveno několik hypotéz, jejichž výsledky tyto grafy odkryly.

5 VÝSLEDKY

5.1 Časový snímek pracovního dne

Hypotéza č.1 - Doba strávená přípravou je alespoň stejně dlouhá, jako komentování samotného sportovního přenosu

Obrázek 1. Seznam denních činností sportovních komentátorů během pracovního dne

Předpokládal jsem, že doba strávená přípravou na komentované sportovní utkání bude alespoň tak dlouhá, jako samotný vysílaný přenos. Z uvedeného grafu (Obrázek 1) je patrné, že čas věnovaný sběru podkladů a informací na chystaný přenos zabírá sportovním komentátorům 16,45 % z celkového počtu denních činností, což v přepočtu na čas představují 3 hodiny 57 minut. Doprovodný sportovní komentář pak trvá přesně 16 % z celého dne, což odpovídá 3 hodinám a 50 minutám. Vůbec nejvíce času zabírá spánek. Na ten připadá 27,40 % z celého dne, tedy 6 hodin a 35 minut. Vlastní pohybové aktivity sportovní komentátoři věnují 4,03 % z denní náplně. To odpovídá 58 minutám. Na poslední příčce, reprezentující nejkratší dobu vykonávané činnosti v pracovních dnech, je osobní hygiena. Té respondenti z 24 hodin věnovali 2,43 % neboli 35 minut. Oproti studii (2012) v bakalářské etapě zcela odpadla aktivita návštěvy

hospod a jiných společenských a zábavních středisek. Na základě výsledků tedy lze konstatovat platnost stanovené hypotézy.

Hypotéza č.2 - Rozdíl mezi časem věnovaným spánku a časem věnovaným sportovnímu utkání (příprava + vysílání) není větší než 1 hodina.

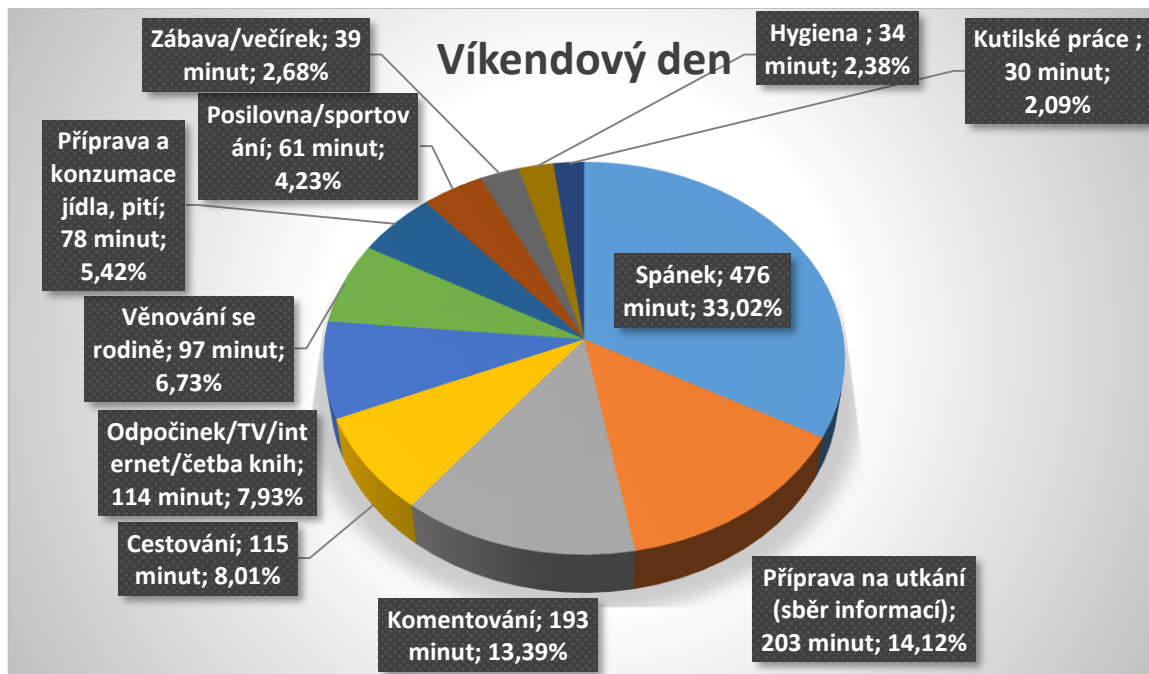

Obrázek 2. Poměr spánku a doby související s komentovaným sportovním utkáním

Předpokládal jsem, že časový rozdíl mezi spánkem a časem věnovaným sportovnímu přenosu nebude větší než 1 hodina. Na zpracovaného grafu (Obrázek 2) vlze vidět, že spánek s 27,40 % zastoupením reprezentuje již zmíněných 6 hodin a 35 minut. Doba související se sportovním utkáním (zahrnuje přípravu i samotný přenos) v procentuálním zastoupení odpovídá 32,45 % z celodenních aktivit. Vyjádřeno v čase tato hodnota odpovídá 7 hodinám a 47 minutám. Spekulace o rozdílu mezi těmito proměnnými byla falzifikována, protože rozdíl ve sledovaných položkách činí 1 hodinu a 12 minut. K mému překvapení ovšem činností s delším časovým trváním v tomto porovnání nebyl spánek, jak jsem původně očekával.

5.2 Časový snímek víkendového dne

Hypotéza č.3 - Přípravy na vysílaný sportovní přenos během víkendového dne se od příprav během pracovních dnů liší maximálně o 1 hodinu

Obrázek 3. Seznam denních činností sportovních komentátorů během víkendového dne

Domníval jsem se, že typ dne (pracovní x víkendový) nemá větší vliv na dobu strávenou sběrem informací potřebných pro komentování sportovního utkání a rozdíl mezi položkami nepřesáhne jednu hodinu. Zatímco během pracovních dnů sportovní komentátoři věnují přípravě zveřejněných 16,45 % z celkového počtu denních činností, což v přepočtu na čas představují 3 hodiny 57 minut, během víkendových dnů snížili tuto činnost na 14,12 % (Obrázek 3). Takové číslo odpovídá 3 hodinám 23 minutám. Interval mezi oběma výsledky činí 34 minut a lze konstatovat verifikaci stanovené hypotézy. Na rozdíl od pracovních dnů si respondenti našli čas na společenskou zábavu a v jejich denním harmonogramu se tato aktivita promítla 2,68% podílem. V přepočtu na čas se jedná o 39 minut. Časový snímek dále odhalil novou aktivitu v podobě domácího kutilství. Vzhledem ke skutečnosti, že všichni respondenti tohoto výzkumu byli muži, se pokaždé jednalo o údržbu domácích spotřebičů, opravy auta, úklid garáže či jiné, ryze mužské domácí práce. Takovým činnostem probandi věnovali 2,09 % z celkového denního harmonogramu, tedy 30 minut. V grafu mimopracovního dne

naopak nenajdeme položku druhého zaměstnání. Také o víkendových dnech se sportovní komentátoři věnují vlastní pohybové aktivitě. S číslem 4,23 % téměř kopírují čas této činnosti z pracovních dnů (4,03 %) a v přepočtu na čas tráví fyzickou námahou 1 hodinu a 1 minutu.

Hypotéza č.4 - Věnovaná minutáž pohybové aktivitě tvoří v tyto dny alespoň 90 minut.

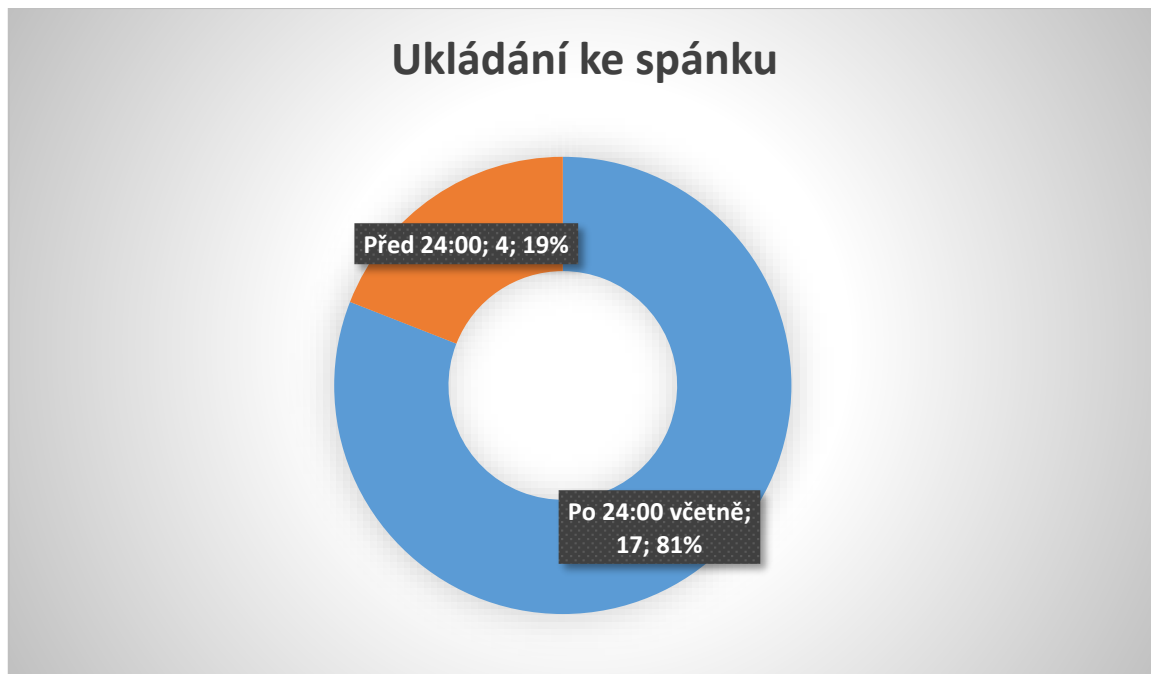

Obrázek 4. Podíl věnovanému času PA ve srovnání se zbytkem aktivit

Předpokládal jsem, že komentátoři sportovních utkání během víkendových dnů zvládnou pohybové aktivitě věnovat alespoň 90 minut. Z uvedeného grafu (Obrázek 4) je patrné, že podíl 4,23 % na tuto hodnotu nedosáhne. Tvoří totiž pouze 61 minut a stanovená hypotéza je tedy na základě tohoto výsledku vyvrácena.

5.3 Časový snímek obecně

Hypotéza č.5 - Alespoň 75% respondentů chodí spát po 24. hodině bez ohledu na konkrétní den

Obrázek 5. Podíl respondentů s ohledem na čas jejich ukládání ke spánku

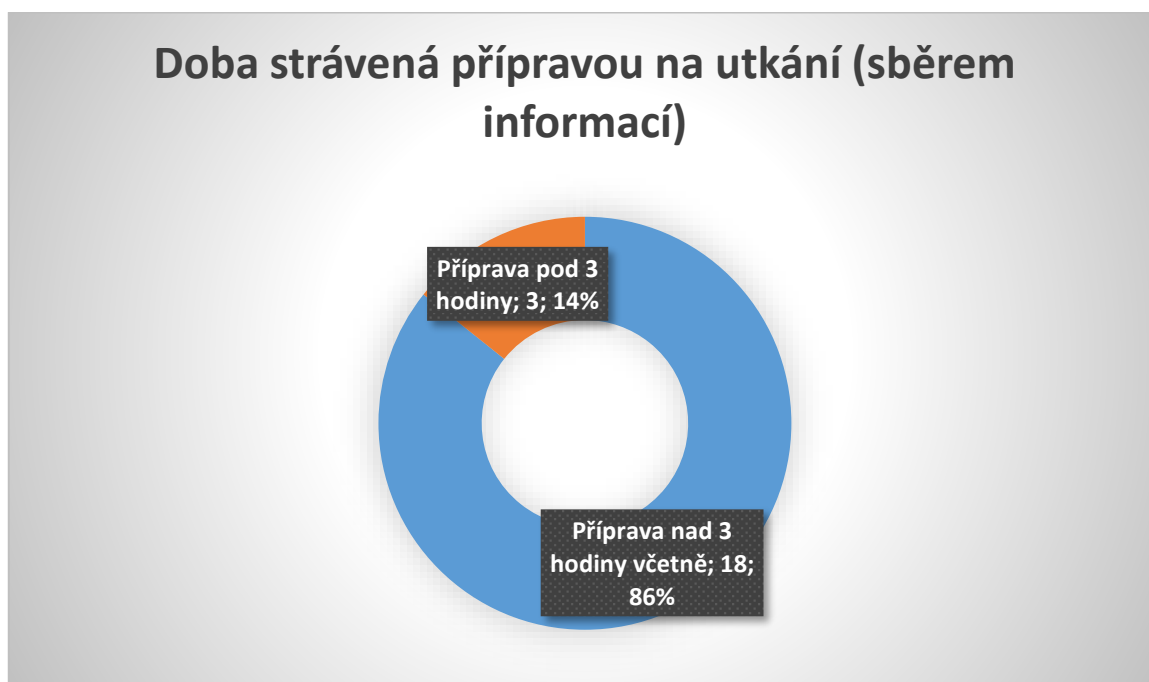
Předpokládal jsem, že alespoň $\frac{3}{4}$ oslovených sportovních komentátorů usíná nejdříve ve 24:00, a to bez ohledu na konkrétní den. Sedmnáct z celkového počtu 21 účastníků výzkumu uvedlo ve všech zaslaných časových snímcích odchod ke spánku po 24. hodině večerní (Obrázek 5). Procentuální vyjádření je v tomto případě 81 %. Zbylí čtyři respondenti naopak pravidelně usínali před 24. hodinou a v grafu tvoří 19 %. Byla tedy potvrzena hypotéza o 75% převaze takových jedinců, kteří se k ulehnutí do postele dostanou až po půlnoci. Při srovnání těchto výsledků s výzkumem Friedlanderové, Tučka a MEDIANu (2000) zjistíme, že komentátoři sportovních utkání zaznamenali vůbec nejpozdější časy při uléhání ke spánku. Dříve spát chodí dle jejich průzkumu jak běžní zaměstnanci, podnikatelé, tak i studenti a důchodci. Paradoxní ovšem je, že v délce spánku jsou naopak před všemi z těchto sociálních skupin, protože se zmiňovanými 6 hodinami a 35 minutami spí jednoznačně nejméně (Tabulka 3).

Tabulka 3. Rozdíly v délce spánku, vstávání a uléhání u čtyř sociálních skupin

		Délka spánku	Doba vstávání	Doba uléhání
Zaměstnanci	Pondělí až čtvrtek	7,3	5,6	22,5
	Pátek	7,1	5,8	22,9
	Sobota	7,9	6,9	23,2
	Neděle	8,7	7,2	22,7
Podnikatelé	Pondělí až čtvrtek	7,6	6,2	22,7
	Pátek	7,2	6,2	23,2
	Sobota	8,2	7,2	23,3
	Neděle	8,7	7,1	22,7
Studenti	Pondělí až čtvrtek	8,4	6,5	22,3
	Pátek	7,8	6,6	22,9
	Sobota	9,1	7,9	23,2
	Neděle	10,3	8,3	22,3
Důchodci	Pondělí až čtvrtek	8,6	6,8	22,4
	Pátek	8,5	6,7	22,5
	Sobota	8,6	6,9	22,7
	Neděle	8,8	7,1	22,5

Vysvětlivky: Snímek dne začíná ve tři ráno (končí následující den ve tři). Z toho plyne, že páteční spánek se skládá ze dvou částí – co bylo napsáno v pátek od tří do rána (všichni spí) a v sobotu do tří (v pátek večer lidé ponocují). Podobně nedělní spánek (Friedlanderová, Tuček & MEDIAN, 2000, 93).

Hypotéza č.6 - Příprava na komentování sportovního utkání v jakémkoliv dni zabere alespoň 75 % z probandů více než tři hodiny včetně

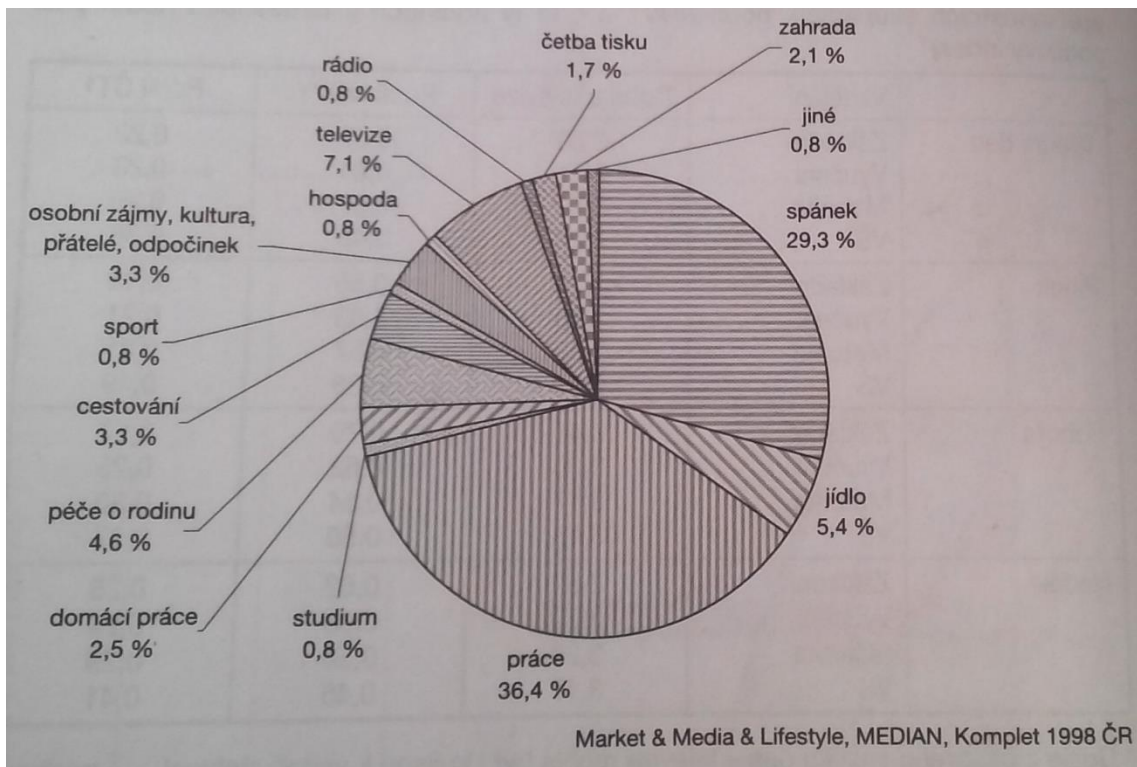

Obrázek 6. Srovnání respondentů s ohledem na dobu přípravy ke komentovanému sportovnímu utkání

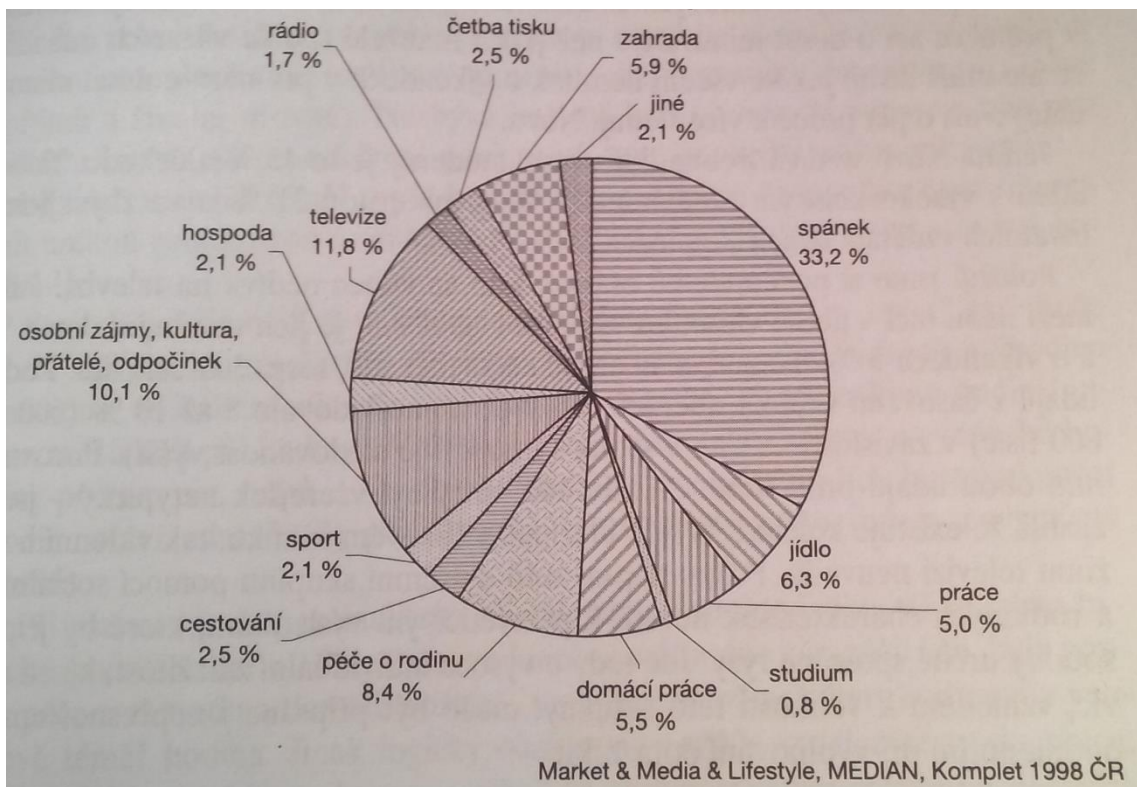
Domníval jsem se, že příprava sportovních komentátorů zabere třem čtvrtinám respondentů alespoň 3 hodiny a více, a to bez ohledu na konkrétní den. Z výsledků (Obrázek 6) lze konstatovat potvrzení stanovené hypotézy, protože hned 86 % účastníků toto kritérium splnilo a na své výstupy přicházejí s minimálně tříhodinovou přípravou. Tři z dotázaných opakovaně uvedli předzápasový sběr informací v kratším intervalu než 180 minut a tvoří tak menšinový 14% vzorek.

5.4 Srovnání s průměrnými nálezy mužské populace

Poté, co byly dílčím rozborům podrobeny různé každodenní životní úkony, se pokusme přejít k shrnujícímu obecnému pohledu. Zkoumaný vzorek této práce tvořili ryze mužští respondenti. Pro účely srovnání s obecnou populací tedy byla použita data zahrnující také pouze muže, a to jak data z pracovních dnů (Obrázek 7), tak data z víkendových dnů (Obrázek 8). Vzorek těchto hodnot publikovala Friedlanderová a Tuček (2000) a byl získán z údajů zhruba 1 milionů lidí. Oba autoři následně zmiňují, že proměnné s malým počtem minut (návštěva hospody, studium, poslech rádia...) nevyjadřují, kolik času touto aktivitou stráví ten, kdo jej uvedl, ale jen to, že tímto způsobem tráví čas minimální počet respondentů.

Obrázek 7. Časový snímek pracovního dne mužské populace během pracovních dní (Friedlanderová, Tuček & MEDIAN, 2000, 110).

Obrázek 8. Časový snímek pracovního dne mužské populace během víkendových dní (Friedlanderová, Tuček & MEDIAN, 2000, 111).

Při srovnání časových snímků sportovních komentátorů a obecné mužské populace zjišťujeme, že první skupina tráví spánkem podstatně méně času, než skupina druhá. Procentuální zastoupení 27,40 ku 29,30 vyjádřeno v minutách reprezentuje 395 minut respektive 422 minut. Postupná kumulace rozdílových 27 minut vzhledem k počtu pracovních dní v měsíci, resp. celém roce, vytváří značnou diferenci v kategorii spánku. V kalendářním roce 2015 je v České republice evidováno 231 pracovních dnů. Na základě výsledků této studie lze hovořit o tom, že sportovní komentátoři naspí během tohoto roku o 6237 minut méně, než muži s jinou profesí. To odpovídá 103 hodinám a 57 minutám, nebo také 4 dnům, 7 hodinám a 57 minutám.

Výsledky také odhalily, že na pohybovou aktivitu si sportovní komentátoři najdou čas o plných 46 minut více, než muži, kteří nejsou sportovními komentátory. Poměr v této aktivitě je 4,03 % ku 0,80 %, vyjádřeno časem pak 58 minut oproti 12 minutám.

Muži ne-komentátoři sice ve své práci stráví 33,2 % z denních aktivit pracovního dne (478 minut, tedy 6h 58 minut), což je o 370 minut více, než v případě sportovních komentátorů (7,39 %, tedy 108 minut). Pokud ovšem přičteme i údaje zahrnující druhou profesi (přípravu na sportovní komentování a komentování přenosu) tráví muži zaměstnaní jako sportovní komentátoři dohromady 575 minut v práci. To odpovídá 9 hodinám a 35 minutám z celého dne, nebo 39,93 % z činností uskutečněných během pracovního dne.

Během víkendových dní pak tráví sportovní komentátoři dvojnásobně více času aktivním sportem, než muži s jiným zaměstnáním, a to v poměru 4,23 % ku 2,1 %, tedy 61 minut oproti 30 minutám. Vzhledem ke komentátorským povinnostem během víkendových dní naopak u sportovních komentátorů klesá čas na věnování se rodině. V této rovině má naopak obecná mužská populace navrch, a to v poměru 8,4 % ku 6,73 %, což odpovídá 121 respektive 97 minutám.

6 ZÁVĚRY

Tato práce byla zaměřena na sportovní komentátory a jejich náplň dne. Ke zjištění denních aktivit posloužil specifický sociologický nástroj, který představuje časový snímek dne. Hlavním cílem práce bylo determinovat strukturu denních činností u sportovních komentátorů a odhalit tak dobu, kterou stráví jednotlivými aktivitami. Dílčí cíle tvořilo zjištění potřebné doby pro přípravu na komentování utkání, čas strávený vlastní pohybovou aktivitou, zjištění odlišností mezi pracovním a víkendovým dnem a také porovnání některé z aktivit s jinými sociálními skupinami.

Zpracování dat z časových snímků vyústilo v seznam proměnných, které vytvořily jednotlivé části celého denního grafu. Zastoupení mají všechny přirozené činnosti, jako je spánek, osobní hygiena, občerstvení, zaměstnání i různé formy odpočinku (zahrnující sledování TV, četbu knih, sledování internetových stránek i relaxování na gauči). Kromě těchto také pohybová aktivita, čas strávený s rodinou, čas na cestách a v malé míře i večerní zábava či domácí kutilské práce.

Splnit se podařilo i dílčí cíle, protože byla zjištěna doba, věnovaná přípravě na komentování sportovního přenosu. Stejně tak je z výsledků patrný čas strávený vlastní pohybovou aktivitou. Přehledné zpracování grafů pro pracovní i víkendový den navíc odhaluje největší rozdíly mezi oběma dny. Kromě nárůstu spánku během víkendového dne respondenti během těchto dnů věnují více času i rodině. Čas si oproti pracovním dnům najdou i na krátkou večerní zábavu a kutilské práce. Na straně druhé ve svých víkendových aktivitách nevěnují žádný čas druhému zaměstnání. Srovnání této sociální skupiny s daty jiných sociálních skupin bylo provedeno mimo jiné také v oblasti spánku. Bylo zjištěno, že sportovní komentátoři ve srovnání se zaměstnanci podniků, podnikateli, studenty a důchodci chodí spát vůbec nejdéle, a to v pracovní dny i během víkendu. Délka jejich spánku je ovšem ze všech porovnávaných skupin nejkratší.

Potvrdila se hypotéza o vztahu mezi komentováním a samotnou přípravou na komentování, která je alespoň tak dlouhá, jako komentovaný sportovní přenos. Stejně tak byla potvrzena hypotéza stanovující maximálně jednohodinový rozdíl mezi přípravami v pracovních a víkendových dnech. Hypotéza vztahující se k poměru mezi spánkem a kompletním činnostem týkající se sportovního přenosu v pracovním dni byla naopak vyvrácena. Předpoklad, že komplexní pracovní aktivita spojená se sportovním utkáním bude v porovnání se spánkem činit rozdíl maximálně jednu hodinu, nebyl pravdivý. Výsledky totiž ukázaly, že sportovní komentátoři se během pracovních dní

věnují své profesi více než spánku o 1 hodinu a 12 minut déle a stanovená hypotéza tak byla vyvrácena. Stejně tak odhad o čase, který během víkendových dnů komentátoři sportovních utkání věnují vlastní pohybové aktivitě. Hypotéza s $\frac{3}{4}$ většinou respondentů, kteří tráví nad přípravami alespoň 3 hodiny včetně, byla potvrzena. Totéž domněnka o uléhání ke spánku po 24. hodině včetně u více jak 75 % respondentů bez ohledu na sledovaný den.

Nepovedlo se zajistit rozbor činností z hlediska jejich periodicity. Všichni respondenti byli vyzváni, aby k jednotlivým činnostem přisouvali označení signalizující pravidelnost aktivity. Téměř nikdo ovšem v abecední posloupnosti nedošel dále, než k písmenu „b“ a vyhodnocení této kategorie tak bylo bezvýsledné.

Oproti výzkumu z bakalářské etapy byly sníženy časové intervaly, přesto by při dalším prováděném výzkumu bylo žádoucí jejich další zkrácení. Především pak pro důvěryhodnější a detailnější obraz dne. Pro potřeby budoucího výzkumu ovšem vyvstává myšlenka s finančním ohodnocením, nebo jinou motivací, která by zajistila pravidelný, pečlivý a pravdivý zápis všech vykonaných aktivit ze strany respondentů.

7 SOUHRN

Tato magisterská diplomová práce je zaměřena na profesi sportovního komentátora. Zahrnuta byla historie komentování prostřednictvím rozhlasu i v pozdějších televizních přenosech. Jsou uvedeny důležité postavy československého a českého sportovního hlasatelství z obou médií. Část práce se zaměřuje na základní fakta kvalitního komentáře a předpoklady úspěšného komentátora. Kromě sportovních znalostí je zmiňován také důraz na všeobecný kulturní, historický a mnohdy i politický přehled. Dále je na základě empirického šetření uvedeno jejich uplatnění na trhu práce. Zmíněna byla i problematika genderového stereotypu v oblasti sportovních komentátorů a sportovní žurnalistiky všeobecně. Teoretická část práce se věnuje i specifickému sociologickému nástroji, který byl pro výzkum této studie aplikován. Jedná se o časový snímek dne, který je v práci zmiňován v souvislosti se vznikem a vývojem. Zabývá se také pohledem moderních empirických šetření, která tuto techniku hodnotí. V neposlední řadě jsou uvedena základní pravidla správného časového snímku a jeho definic v literatuře 20. a 21. století.

V rámci výzkumu bylo osloveno jedenadvacet sportovních komentátorů ze sportovní televizní stanice v České republice, kteří se stali respondenty a pomohli tak naplnit hlavní cíl i dílčí cíle této práce. Vzhledem k relativně detailnímu dennímu rozboru platí výsledky výzkumu za vysoce validní. Výzkum spadá do kategorie kvalitativní, proto má, i z povahy samotného projektu, nízkou reliabilitu.

Výsledná data hovoří o tom, že sportovní komentátor tráví nejvíce času činnostmi jako je spánek, příprava na komentování sportovního přenosu a samotné komentování. Délka zbytku aktivit se liší s přihlédnutím k tomu, zda jde o pracovní, nebo víkendový den. Ve srovnání s běžnou populací sportovní komentátoři méně spí, a to i přesto, že chodí ze všech srovnávaných sociálních skupin spát vůbec nejpozději. Sportovní komentátoři se oproti obecné populaci věnují pohybové aktivitě ve větším množství, ale naopak tráví méně času se svou rodinou.

8 SUMMARY

The master thesis was focused on professional sportscaster profession. The content consists of the history in commenting including radio and television. Important personalities of Czechoslovakia sports commenting were mentioned as well. Theoretical part of the study also includes fundamental facts and rules for a quality comment including an assumption of successful announcer. Apart from the sport, the knowledge of such an announcer should contain socio-cultural and political background. An empirical research reveals their success and finding use on the labour market. These research also evaluate the method used for collecting the data. A lifestyle of this social group was also mentioned. Last but not least, the study describes a specific sociological tool called „time-sampling diary“ with focusing on its history, a development, fundamental rules and the definitions from literature of the 20th and 21st century.

Twenty one sportscasters from the commercial sport television in the Czech republic were addressed for the purpose of the research. All of these probands helped to reach the main and secondary goals of the study. Considering detailed analysing of daily activities, the results are highly valid. Nevertheless, the research is qualitative, thus less reliable.

The results reflect that for the sportscasters, sleeping is the most frequent activity, followed by the preparation for commenting of sport broadcasting and commenting itself. The length of the rest of activities vary according to whether it is a working day or weekend day. In comparison with other population has been found out that the sportscasters sleep much less even though they fall asleep as the last ones. They also spent more time on physical activity than their opponents. On the other hand, sportscasters spent much less time with their family than representatives of general population.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Adler, M. (2015). What we really think of the TV Announcers? *Golf Digest*, 66(2), 108. Retrieved 2. 11. 2015 from SPORTDiscus database on the World Wide Web: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?sid=69a543df-05ad-4453-b6fb-ef78ccca89f1%40sessionmgr4001&vid=6&hid=4110&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=100694895&db=s3h>
- Anonymous, (2006). Announcers. *Occupational Outlook Handbook*, 1(3), 1-3. Retrieved 7. 11. 2015 from Business Source Complete database on the World Wide Web: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=351a9dab-1922-4ca9-8a57-354614af36e0%40sessionmgr4002&hid=4110>
- Anonymous (3. 9. 2013). Legendární reportér Gabo Zelenay zomrel před 10 rokmi. *Teraz Šport*. Retrieved 26. 11. 2015 from the World Wide Web: <http://www.teraz.sk/sport/reporter-gabo-zelenay-vyrocie/54096-clanok.html>
- Anonymous, (2015). Tenkrát v rozhlase. *První sportovní přenos*. Retrieved 1. 11. 2015 from the World Wide Web: http://www.pribehrozhlasu.cz/tenkrat-v-rozhlase/1926/1926_5
- Bedeian, A.G., & Wren, D.A. (2001). Most Influential Management Books of the 20th Century. *Organizational Dynamics*, 29(3), 221-225. Retrieved 2. 10. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=417a64be-f235-4a98-beb9-5d5c3bf80d22%40sessionmgr4004&hid=4110>
- Bělohávek, F. (1994). *Organizační chování*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Billings, A. C., Angelini, J. R., & Duke, A. H. (2010). Gendered Profiles of Olympic History: Sportscaster Dialogue in the 2008 Beijing Olympics. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 54(1), 9-23. Retrieved 12. 11. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=f3a2f6c6-152b-42c5-8883-f85bcf7d06c1%40sessionmgr112&vid=3&hid=112>
- Billings, A. C., & Eastman. S. T. (2002). Gender, ethnicity, and nationality: Formation of identity in NBC's 2000 Olympic coverage. *International Review for the Sociology of Sport*, 37, 349-368. Retrieved 9. 11. 2015 from EBSCO database on the World

Wide Web: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=ea2b9f0b-db83-4cc7-a8af-6a6778d715b8%40sessionmgr115&vid=0&hid=112>

Billings, A. C., & Eastman, S. T. (2003). Framing identities: Gender, ethnic, and national parity In network announcing of the 2002 Winter Olympics. *The Journal of Communication*, 53(4), 569-586. Retrieved 8. 11. 2015 from Wiley Online Library database on the World Wide Web: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1460-2466.2003.tb02911.x/abstract;jsessionid=6D0912611B6114A70523801D860651AA.f01t04>

Billings, A. C., Halone, K. K., & Denham, B. E. (2002). "Man, that was a pretty shot": An analysis of gendered broadcast commentary surrounding the 2000 men's and women's NCAA Final Four basketball championships. *Mass Communication & Society*, 5(3), 295-315. Retrieved 9. 11. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=579497d3-9aa0-4a98-868e-35a40b478a49%40sessionmgr4005&vid=2&hid=4105>

Blake, A. M., & Moseley, J. L. (2010). One Hundred Years after The Principles of Scientific Management: Frederic Taylor's Life and Impact on the Field of Human Performance Technology. *Performance Improvement*, 49(4), 27-34. Retrieved 3. 11. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=b2aafe63-5cc2-4f72-aef7-64755dfc817e%40sessionmgr4002&vid=4&hid=4110>

Bosák, J. (1998). *Francouzský deník Jaromíra Bosáka*. Praha: Duel.

Bureš, M. (14. 3. 2013). S mikrofonem za hokejem. *Český rozhlas Radiožurnál*. Retrieved 25. 11. 2015 from the World Wide Web: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/porady/_porad/129

Čihovský, J. (2006). *Sociologický výzkum [Učební texty]*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury.

Desmarais, F., & Bruce, T. (2008). Special Issue: Public Relations and Sport Public Relations Review. *Blurring the boundaries of sports public relations: National stereotypes as sport announcers' public relations tools*, 34(2), 183-191. Retrieved 6. 11. 2015 from ScienceDirect database on the World Wide Web: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0363811108000283?>

- Doyle, A. L. (2006). Hene Alston: Houston Astros Announcer, *Baseball Digest*, 65(5), 74-76. Retrieved 3. 11. 2015 from SPORTDiscus database on the World Wide Web: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=1c5fe790-a8bf-4183-a00a-738372495029%40sessionmgr113&vid=4&hid=108>
- Duncan. M. C. (2006). Gender warriors in sport: Women and the media. In A. A. Raney & J. Bryant (Eds.), *Handbook of sports and media* (pp. 231-252). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Duncan. M. C, Messner, M. A., Williams, L., & Jensen, K. (1990). *Gender stereotyping in televised sports*. Los Angeles, CA: The Amateur Athletic Foundation of Los Angeles.
- Eastman. S. T. & Billings, A. C. (1999). Gender parity in the Olympics: Hying women athletes, favoring men athletes. *Journal of Sport and Social Issues*, 23(2), 140-70. Retrieved 8. 11. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=ea2b9f0b-db83-4cc7-a8af-6a6778d715b8%40sessionmgr115&vid=0&hid=112>
- Fortunato, J. (2000). Public relations strategies for creating mass media content: A case study of the National Basketball Association, *Public Relations Review*, 26(4), 481-497. Retrieved 28. 10. 2015 from ScienceDirect database on the World Wide Web: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0363811100000606?>
- Friedlanderová, H., Tuček, M. & MEDIAN. (2000). *Češi na prahu nového tisíciletí*. Praha: SLON.
- Grainger, A., Newman. J. I., & David. L. A. (2006). Sport, the media, and the construction of race. In A. A. Raney & J. Bryant (Eds.). *Handbook of sports and media* (pp. 447-467). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Halbert, C. & Latimer. M. (1994). "Battling" gendered language: An analysis of the language used by sports commentators in a televised coed tennis competition. *Sociology of Sport Journal*, 11, 298-308. Retrieved 8. 11. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=9dcb58cc-12ec-40a4-8be7-ef00b8697ae1%40sessionmgr4003&vid=3&hid=4105>

- Háber, S. (13. 11. 2012). Gabo Zelenay a mikrofonové vzpomínky. *CzechFolks*. Retrieved 27. 11. 2015 from the World Wide Web: <http://czechfolks.com/plus/2012/11/13/stanislav-haber-gabo-zelenay-a-mikrofonove-spomienky/>
- Hladký M. et al. (1986). *Žurnalistika v televizi*. Praha: Novinář.
- Hodaň, B., & Dohnal, T. (2005). *Rekreologie*. Olomouc: Hanex.
- Huang, K.-P., Tung, J., Lo, Ch. S., & Chou, M.-J. (2013). A review and critical analysis of the principles of scientific management. *International Journal of Organizational Innovation*, 5(4), 78-85. Retrieved 30. 10. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=41066d6e-0240-4b21-815a-28a6e90fbb2d%40sessionmgr113&hid=108>
- Jandourek, J. (2001). *Sociologický slovník* (Vol. 1). Praha: Portál.
- Ješutová, E. (2009). Mgr. Eva Ješutová. *Svět rozhlasu*, 21, 58.
- Kasparides, M. (2012). *Basketbal jakožto životní styl*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- Káninský, J. (28. 2. 2010). Jestli gymnastka na hrách v Sydney falšovala věk, Čína přijde o medaili. *Mladá fronta DNES*. Retrieved 12. 11. 2015 from the World Wide Web: http://sport.idnes.cz/jestli-gymnastka-na-hrach-v-sydney-falsovala-vek-cina-prijde-o-medaili-1k0-/sporty.aspx?c=A100228_113249_sporty_jok
- Kent, D. (13. 4. 2015). Simon Mignolet's political science degree and Jamie Sterry's Italian grandad.. Guy Mowbray's meticulous BBC commentary notes for Liverpool vs Newcastle have it all. *The Daily Mail*, Retrieved 25. 11. 2015 from the World Wide Web: <http://www.dailymail.co.uk/sport/football/article-3037464/Simon-Mignolet-s-political-science-degree-Jamie-Sterry-s-Italian-grandad-Guy-Mowbray-s-meticulous-BBC-commentary-notes-Liverpool-vs-Newcastle-all.html>
- Laufer, J. (1997). Radiojournal 1930. *Reportáž v tisku a rozhlase*, 8(14), 20-21.
- Len, O. (2014). Soccer Announcers: Jabbering or informing? *Soccer Journal*, 59(1), 6-13. Retrieved 5. 11. 2015 from SPORTDiscus database on the World Wide Web: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=58c1e191-1bad-4c5d-8d0b-1baf09d5cce3%40sessionmgr4004&hid=4110>

- Machonin, P., Tuček, M. et al. (1996). *Česká společnost v transformaci: K proměnám sociální struktury*. Praha: SLON.
- Maqbool, M., Zakariya, A., & Paracha, A.N. (2011). A Critique on Scientific Management. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 3(4), 844-854. Retrieved 4. 11. 2015 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=41066d6e-0240-4b21-815a-28a6e90fbb2d%40sessionmgr113&hid=108>
- Maříková, H., Petrušek, M., & Vodáková, A. (Eds.) (1996). *Velký sociologický slovník* (Vol. 2). Praha: Karolinum.
- Morgan, G. (1996). *Images of Organization*. Beverly Hills: SAGE.
- Pokorný, M. (2008). *Báječní muži s mikrofonem*. Praha: Radioservis.
- Polák, K. (1972). *Priviazaní k mikrofonu*. Bratislava: Nakladatelství Šport.
- Rogers, S. (27. 7. 2012) London 2012 Olympic athletes: the full list. *The Guardian*. Retrieved 13. 11. 2015 from the World Wide Web: <http://www.theguardian.com/sport/datablog/2012/jul/27/london-olympic-athletes-full-list>
- Ruß-Mohl, S. (2005). *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. (H. Bakičová, Trans.). Praha: Grada. (Original work published 2003)
- Sak, P. (2000). *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč.
- Shilbury, D., Quick, S., & Westerbeek, H. (2003). Strategic sport marketing. *Sport management series*, 2(1), 317-325. Retrieved 4. 11. 2015 from ScienceDirect database on the World Wide Web: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0363811108000283?>
- Smolík, J. (2010). *Subkultury mládeže*. Havlíčkův Brod: Grada.
- Šedivý, F. (23. 4. 2004). Rozhlasové reportéři a hokejová MS. *Český rozhlas*. Retrieved 25. 11. 2015 from the World Wide Web: http://m.rozhlas.cz/zpravy/sport/_zprava/114284
- Ševčíková, Š. (11. 11. 2013). „Adrenalin je jako droga,“ říká sportovní redaktor Radiožurnálu. *Český rozhlas Radiožurnál*. Retrieved 24. 11. 2015 from the World Wide Web: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/redakce/_zprava/adrenalin-je-jako-droga-rika-sportovni-redaktor-radiozurnalu--1278747

- Švarcová, A. (5. 5. 2014). Chcete být dobrým moderátorem? Nic nepředstírejte, radí Jan Rosák. *Český rozhlas Radiožurnál*. Retrieved 24. 11. 2015 from the World Wide Web: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/host/_zprava/1345159
- Švigová, M. (1967). *Volný čas a my*. Praha: Svobodné slovo.
- Taylor, F.W. (1911). *The Principles of Scientific Management*. NY: Dover Publications.
- Wittlerová, L. (2011). Jak dlouho máme spát, aby to bylo akorát? *OnaDNES*, 7(11), 18.
- Záhoranský, M. (3. 8. 2011). Nejlepší sportovní komentátor? Gabo Zelenay! *Mladá fronta DNES*. Retrieved 26. 11. 2015 from the World Wide Web: <http://zahoransky.blog.idnes.cz/c/203587/Nejlepsi-sportovni-komentator-Gabo-Zelenay.html>
- Žehanová, B. (21. 4. 2004). Komentátor by neměl čnít, říká Záruba. *Mladá fronta DNES*. Retrieved 30. 10. 2015 from the World Wide Web: http://hokej.idnes.cz/komentator-by-nemel-cnit-rika-zaruba-dvj-/hokej_ms2004.aspx?c=A040421_102208_hokej_ms2004_lge

10 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Vyjádření Etické komise FTK UP, informovaný souhlas účastníka

Příloha 2: Fotografie

Příloha 3: Vzor časového snímku, předkládaného respondentům

Příloha 1

Fakulta
tělesné kultury

Genius loci ...

Vyjádření Etické komise FTK UP

Složení komise: doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D. – předsedkyně
Mgr. Ondřej Jetina, Ph.D.
doc. MUDr. Pavel Maňák, CSc.
Mgr. Filip Neul, Ph.D.
Mgr. Michal Kudláček, Ph.D.
doc. Mgr. Erik Sigmund, Ph. D.
Mgr. Zdeněk Svoboda, Ph. D.

Na základě žádosti ze dne 4.11.2015 byl projekt diplomové práce

autor: Martin Kasparides

s názvem Časový snímek sportovního komentátora

schválen Etickou komisí FTK UP pod jednacím číslem: 35/2015

dne: 24.11.2015

Etická komise FTK UP zhodnotila předložený projekt a neshledala žádné rozpory s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směrnicemi pro výzkum zahrnující lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu etické komise.

za EK FTK UP
doc. PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D.
předsedkyně

Obrázek 1. Vyjádření Etické komise FTK UP

Informovaný souhlas

Název studie (projektu): Časový snímek sportovního komentátora

Jméno:

Datum narození:

Účastník byl do studie zařazen pod číslem:

1. Já, níže podepsaný(á) souhlasím s mou účastí ve studii. Je mi více než 18 let.
2. Byl(a) jsem podrobně informován(a) o cíli studie, o jejích postupech, a o tom, co se ode mě očekává. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností.
3. Porozuměl(a) jsem tomu, že svou účast ve studii mohu kdykoliv přerušit či odstoupit. Moje účast ve studii je dobrovolná.
4. Při zařazení do studie budou moje osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Je zaručena ochrana důvěrnosti mých osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být moje osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s mým výslovným souhlasem.
5. Porozuměl jsem tomu, že mé jméno se nebude nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie.

Podpis účastníka:

Datum:

Obrázek 2. Informovaný souhlas předložený všem respondentům

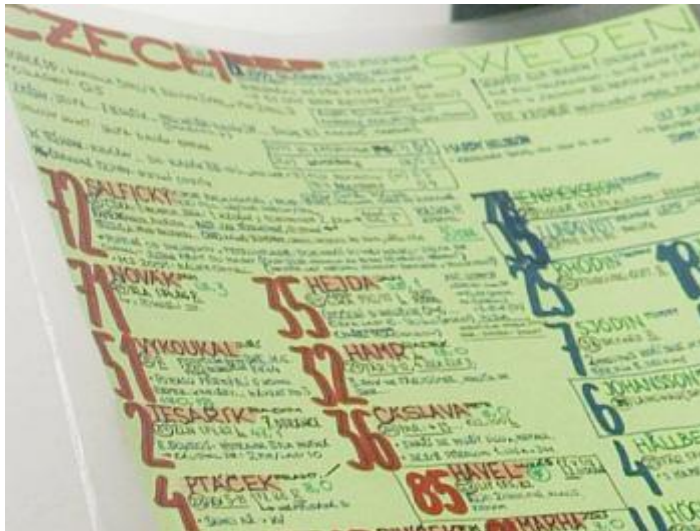
Příloha 2

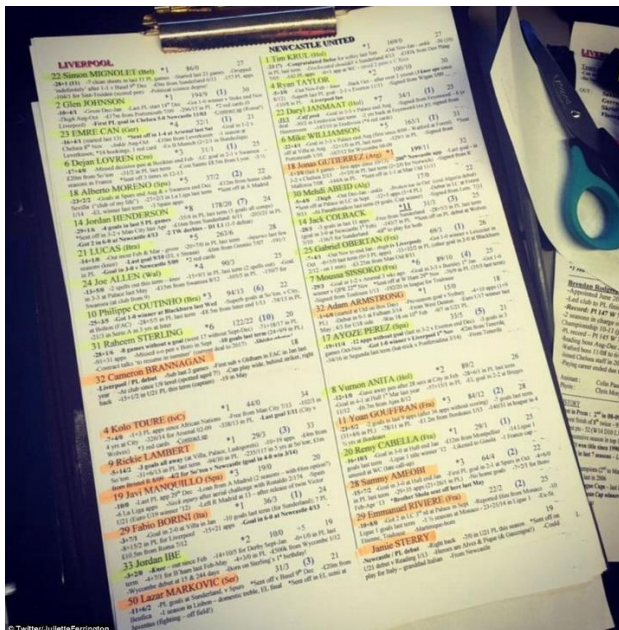
Obrázek 3. Fotbalový reportér Josef Laufer (Bureš, 2013).

Obrázek 4. Legendární hlasatel Gabriel Zelenay (Anonymous, 2013).

Obrázek 5. Příprava hokejového komentátora Roberta Záruby před hokejovým utkáním české reprezentace se Švédskem (Žehanová, 2004).

Obrázek 6. Výpisky komentátora anglické rozhlasové stanice BBC Guye Mowbraye před fotbalovým utkáním anglické ligy (Kent, 2015).

Příloha 3

TIME-SAMPLING DIARY			PRACOVNÍ DEN č. 1		
2:00			15:00		
2:15			15:15		
2:30			15:30		
2:45			15:45		
4:00			16:00		
4:15			16:15		
4:30			16:30		
4:45			16:45		
5:00			17:00		
5:15			17:15		
5:30			17:30		
5:45			17:45		
6:00			18:00		
6:15			18:15		
6:30			18:30		
6:45			18:45		
7:00			19:00		
7:15			19:15		
7:30			19:30		
7:45			19:45		
8:00			20:00		
8:15			20:15		
8:30			20:30		
8:45			20:45		
9:00			21:00		
9:15			21:15		
9:30			21:30		
9:45			21:45		
10:00			22:00		
10:15			22:15		
10:30			22:30		
10:45			22:45		
11:00			23:00		
11:15			23:15		
11:30			23:30		
11:45			23:45		
12:00			0:00		
12:15			0:15		
12:30			0:30		
12:45			0:45		
13:00			1:00		
13:15			1:15		
13:30			1:30		
13:45			1:45		
14:00			2:00		
14:15			2:15		
14:30			2:30		
14:45			2:45		

TIME-SAMPLING DIARY			VÍKENDOVÝ DEN		
2:00			15:00		
2:15			15:15		
2:30			15:30		
2:45			15:45		
4:00			16:00		
4:15			16:15		
4:30			16:30		
4:45			16:45		
5:00			17:00		
5:15			17:15		
5:30			17:30		
5:45			17:45		
6:00			18:00		
6:15			18:15		
6:30			18:30		
6:45			18:45		
7:00			19:00		
7:15			19:15		
7:30			19:30		
7:45			19:45		
8:00			20:00		
8:15			20:15		
8:30			20:30		
8:45			20:45		
9:00			21:00		
9:15			21:15		
9:30			21:30		
9:45			21:45		
10:00			22:00		
10:15			22:15		
10:30			22:30		
10:45			22:45		
11:00			23:00		
11:15			23:15		
11:30			23:30		
11:45			23:45		
12:00			0:00		
12:15			0:15		
12:30			0:30		
12:45			0:45		
13:00			1:00		
13:15			1:15		
13:30			1:30		
13:45			1:45		
14:00			2:00		
14:15			2:15		
14:30			2:30		
14:45			2:45		

Obrázek 8. Záznamové archy časového snímku poslané respondentům